

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. // Inzerati do 80 petih vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2,50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati peti vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inzerati davek posebej. // „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knaževa ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26.

Podružnice: MARIBOR, Grojski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Strassmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE: Ob kolodvoru 101 // SLOVENI GRADEC, Slomškov trg 5 // Pošta hranilnica v Ljubljani št. 10351.

Nov „Monakovo“ za Gdansk in Poljsko?

Po pariških informacijah bosta skušali Nemčija in Italija doseči novo „monakovsko“ konferenco za reševanje gdanskega problema in nemško-poljskega spora — V Parizu in Londonu vnaprej odklanjajo vse maneuvre

Pariz, 14. avgusta. br. Solnograški sestanek nemškega in italijanskega zunanjega ministra je bil včeraj zaključen s ponovnim razgovorom na Berchtesgadnu pri Hitlerju. Včeraj popoldne je italijanski zunanji minister grof Ciano z letalom odpotoval v Rim, kjer je takoj poročal Mussoliniju o solnograških in berchtesgadenskih razgovorih. O tridenstvih razgovorih ni bil objavljen nikak komuniké, marveč je zastopnik nemškega zunanjega ministrstva novinarjem samo izjavil, da je bilo v vsem vprašanih doseženo popolno soglasje. Glavni predmet razgovorov je bil gdanski problem.

V tukajšnjih dobro informiranih diplomatskih krogih pa se doznava, da solnograški sestanek se ni prinesel nobene konkretne odločitve. Z italijanske strani je bila Nemčiji ponovno priporočena zmernost in miren način ureditve gdanskega vprašanja. Mussolini je stavil v tem pogledu gotove posredovalne predloge, o katerih pa se Hitler še ni odločil, ali naj jih sprejme ali ne. Vsekakor pa se morata Rim in Berlin poprej popolnoma sporazumeti, predno bi bila Italija v smislu zavezniške pogodbe obvezana, iti z Nemčijo čez drn in strn. Zato se v nemških krogih z vsoto gotovostjo zatrjuje, da se bosta še ta mesec osebno sestala Hitler in Mussolini, da razčistita vsa ta vprašanja.

Po zadrževanju dobro informiranih krogov so se na solnograškem sestanku v načelu zedinili za sličen postopek pri reševanju gdanskega problema in nemško-poljskega spora, kakor se ga je poslužila

Nemčija pri reševanju sudetskega vprašanja. S kampanjo proti Poljski zaradi Gdanska in z vojaškimi pripravami in demonstracijami bosta Nemčija in Italija stopnjevali mednarodno napetost do viske. Pri tem bosta postavili najdalekosežnejše zahteve. Ko bo kriza na višku, pa bo Mussolini silno kakor lani septembra, predlagal novo konferenco petih velisil in sicer Nemčije, Italije, Anglije, Francije in Poljske. To naj bi bil nekaj drugi Monakovo za Poljsko in Gdansk. V Berlinu in Rimu namreč še vedno računajo na to, da bo vojna nevarnost odvrnila zlasti Anglije od najsilnejših sredstev in da se bo na ta način posrečilo uresničiti nemške in italijanske želje po preureditvi Evrope v fašistično-nacističnem smislu. S tem, da bi bila od te konference izločena Rusija, upajo, da se bo posrečilo zasejati nov razdor med Rusijo in zapadnimi velisili ter tako razbiti mirovno fronto. Rusijo pa s primerno taktiko in koncesijami pridobiti na svojo stran.

Toda tako v Londonu, kakor v Parizu že vnaprej izjavljajo, da taki maneuvre ne bodo uspeli. Anglija in Francija sta bili prisiljeni popuščati v Monakovu, ker nista bili vojaško dovolj pripravljeni. Danes pa je položaj docela drugačen. Moskovski pakt je takorekoč pod streho in če lahko kdo diktira pogoje za mirno ureditev sporov, to nista Rim in Berlin. V francoskih in angleških krogih računajo sedaj z novo propagandno kampanjo in povečano diplomatsko aktivnostjo ter pričakujejo, da bodo konec avgusta in v začetku septembra najbolj kritični dnevi.

Rim in Berlin sta zadovoljna Tisk naglašja popolno solidarnost — Grožnje na naslov Poljske in zapadnih velisil

Rim, 14. avg. br. Italijanski kakor nemški tisk obirno komentirata solnograški sestanek. Dočim na eni strani podčrtavata popolno solidarnost oziroma Rim-Berlin in napovedujeta skupni nastop proti skupnim nasprotnikom, na drugi strani dokazujejo neobhodno potrebo, da se Evropa preuredi v smislu nemških in italijanskih načrtov, če hoče Evropa živeti v miru. Svoja izvajanja spremlja tako nemški kakor italijanski tisk z vedno bolj odkritimi grožnjami Poljski, Angliji in Franciji.

Posebno ogorčeno zavračajo nemški in italijanski listi trditve, da v Solnogradu ni bilo popolnega soglasja ter da Italija noče iti slepo čez drn in strn za Nemčijo. Oficijozna »Giornale d'Italia« piše, da so smešne francoske trditve, da bi bilo treba v Solnogradu izravnavati razlike v naziranjih ter da Italija koleba v nekaterih stvareh napram Nemčiji. »Giornale d'Italia« trdi, da so dejstva pokazala, da ni bilo na strani Italije niti nesoglasja, niti kolebanja. Doseženo je bilo soglasje za vse akcije, ki bi jih bila treba podvzeti na podlagi nemško-italijanskega pakta v Evropi in izven nje. Ta solidarnost se je pokazala neglede na to, ali se bodo mogla važna vprašanja rešiti na miren način, ali pa bo treba zagaziti v vojno. Vojni hujšakci si morajo zapomniti, piše list, da je v vprašanju Gdanska, ki ga smatrajo v Londonu, Parizu in Varšavi za akutnega, popolno edinstvo med Rimom in Berlinom glede nadaljnjih akcij. Ti skupni interesi so v zvezi z splošnim vprašanjem revizije mirovnih pogojev in razmer, ki so jih ustvarile v škodo narodnih pravic in mednarodnega prava. Zaradi česar smatra Italija in Nemčija, da se mora ta revizija izvršiti razumno

in popolnoma v skladu z metodami, ki jih zahtevata mir in mednarodno sodelovanje. Zal morata Italija in Nemčija ugotoviti, da se na drugi strani Evrope podvezajo usodne pobude z povsem nasprotnimi metodami. Rešitev vprašanja Gdanska bo dosežena tako, kakor narekuje zgodovinska fatalnost v smeri njegove prirodne gravitacije. Zaradi tega ni treba Nemčiji in Italiji podvezati kakih pobud, ker bo čas sam prinesel to rešitev. Nemčija pa vendar ne more ostati prekrizanih rok napram izzivanjem, s katerimi bi hoteli spraviti v vprašanje njeno nacionalno pravo in njeno politično odločnost, zaradi česar sta Nemčija in Italija pripravljene, če bo potrebno, da avtomatsko sprožita ves mehanizem svojega pakta o medsebojni politični in vojaški pomoči.

Današnji »Völkischer Beobachter« piše o sestankih v Solnogradu in Berchtesgaden, da so o vseh teh problemih že padle odločitve. To naj si zapomnita London in Pariz. Na sestanku se je razpravljalo o nemških in italijanskih zadevah in tudi o gdanskem problemu, ker državi oziroma tako kakor obe demokraciji, ki morata svoje probleme reševati v Aziji Arabiji in tudi drugod. V tem pogledu se torej Nemčija in Italija razlikujeta od politike demokracij in pa od njihovih metod.

Nobenih presenečenj

London, 14. avg. e. Reuter javlja vest svojega posebnega dopisnika, v kateri pravi, da je neka službena oseba izjavila dopisniku, da v zvezi s sestankom grof Ciano-Ribbentrop ni treba pričakovati nobenih senzacij.

V Nemčiji prirejajo »gdanske shode« Nov govor Forsterja: Gdansk se bo združil z Nemčijo, pa naj se zgodi kar hoče!

Berlin, 14. avgusta. br. Z namenom, da bi dali nemškemu stališču glede gdanskega vprašanja čim večji poudarek ter da bi pripravili nemško javnost na morebitne dogodke, ki utegnejo nastati v tej zvezi, so začeli poleg kampanje v tisku prirediti po vsej Nemčiji, kakor svojačasno ob sudetski krizi, tako zvane gdanske shode, na katerih govorniki obtožujejo Poljsko, da hoče napasti Nemčijo in dolže zapadne velisile, da Poljsko k temu hujkajo. Kakor svojačasno Henlein, nastopa sedaj kot glavni govornik vodja gdanskih narodnih socialistov Forster. Svoji govorji na zborovanju v Fürthu, kamor se je posebej v ta namen pripeljal iz Gdanska z letalom. V svojem govoru je med drugim dejal:

Gdansk je postal središče svetovnih dogodkov. Rešitev gdanskega vprašanja sedaj 20 let po vojni je neodložljiva. Ako bi se leta 1919 na Gdansk in na druge od Nemčije odtrgane oblasti izvajalo nabelo samoopredelitve narodov, bi bila vsa vprašanja že zdavnaj na pameten način rešena. Kakor pa vidimo, Gdanku ne dovoljujejo načela, da sam odloča o svoji usodi. Res, Angleži in Francozi izjavljajo, da je bodočnost Gdanska na samima niti od

blizu niti od daleč. Na to lahko odgovorimo, da se tudi prebivalci Gdanska ne zanimajo za angleške in francoske zadeve. Vprašanje Gdanska in vse vzhodno evropsko vprašanje bi bilo že zdavnaj rešeno, ako bi Angleži meseca marca ne nahujkali Poljske proti Gdanku in Nemčiji. Angleži in Francozi naj si zapomnijo, da so krivne vezni močnejše od pogojev, ki so bile vsiljene. Kar se tiče Poljske, so se spremenili in pravi samolasti ter se jim lahko vcepi vsakršno politično delovanje. Najbolji odgovor na vse poljske žalitve je: Nemčija ima 80 milijonov prebivalcev, ki so pripravljene, da z najpopolnejšim orožjem na svetu in na čelu s svojim šefom, ki ve, kaj hoče, ohranijo svojo čast, svojo svobodo in svoje pravice. Forster je svoj govor končal z besedami: Iz teh naših nestacij odnašam vtiš moči in nove vere v Gdansk, ki se bo priključil Nemčiji, pa naj se zgodi, kar hoče.

Poljski Nemci za sodelovanje z Poljsko

Varšava, 14. avgusta. e. Mnogo Nemcev, pripadajočih manjšini na Poljskem, je silno željno nastopiti politično stranko,

katero bistveno obelodaje je lojalnost do poljske države in želja za sodelovanjem s Poljsko. Ta politična skupina bo izdajala tednik »Domovina«.

Razburjenje na Madžarskem

Budimpešta, 14. avg. br. V madžarski javnosti je zavladalo zadnje dni veliko razburjenje zaradi alarmantnih vesti, da igra Madžarska veliko vlogo v računih osi Rim-Berlin in da se je na solnograškem sestanku že razpravljalo o njeni kodi. Če prej so se v zvezi z obiskom madžarskega zunanjega ministra grofa Csakyja pri Ribbentropu v Solnogradu razširile vesti, da zahtevata Nemčija in Italija pristop Madžarske k vojaški zvezi totalitarnih držav in svobodni prehod nemških in italijanskih čet preko madžarskega ozemlja za primer vojnih zapletov v Evropi. Kljub ponovnim službenim demantiranjem te vesti niso hotele utihniti. Razburjenje se je še povečalo, ko se je izvedelo, da je regent Horthy zaradi zunanje-političnega položaja prekinil svoje inspekcijsko potovanje po novo pridobljenih pokrajinah ter se nemudoma vrnil v Budimpešto. Včeraj so se razširile vesti, da je ministrski predsednik grof Teleky podal ostavko, ker se ne strinja s politiko, ki bi preveč vezala Madžarsko na osi Rim-Berlin. Zunanje ministrstvo je sicer vse te vesti ponovno demantiralo, ob enem pa je sporočilo vsem tujim novinarjem, da bodo v 24 urah izgnani, če bodo poklinali svojim listom o Madžarski nepopolni vesti. Nad domačim tiskom se izvaja stroga cenzura.

Upor Ukrajincev na Poljskem?

Curli, 14. avg. z. »Neue Zürcher Zeitung« poroča iz Bratislave, da so danes pribežali preko poljske meje na Slovaško in v Nemčijo begunci iz Poljske, po večini Ukrajinci. Begunci zatrjujejo, da je prišlo na Poljskem do upora Ukrajincev, ter da so poljske oblasti z vsemi sredstvi nastopile proti upornikom. Vse važnejše postojanke je zasedlo vojaštvo. Mnogo Ukrajincev je bilo aretiranih in pridejo zaradi ogražanja državne varnosti pred vojno sodišče. Na Poljskem so prepričani, da je bil ta upor organiziran iz inozemstva.

Vojaški razgovori v Moskvi

Moskva, 14. avg. z. Generalštabni razgovori v Moskvi so se včeraj nadaljevali dopoldne in popoldne. Kakor zatrjujejo v poučenih krogih, se razvijajo pogajanja ugodnejše, kakor pa so pričakovali. V vseh glavnih in načelnih vprašanjih je že doseženo soglasje in so se vse tri delegacije že lotile podrobnih predlogov. V moskovskih krogih naglašajo, da so ti razgovori hudi protutež solnograškemu sestanku. Pogajanja so zelo olajšana z razgovori, ki so se vodili že prejšnje dni med Moskvo in Varšavo.

Z orožjem se ne razpravlja o miru

Stockholm, 14. avgusta. AA. Havas: Pred 25 leti dne 16. avgusta 1914 so v majhnem mestecu ki leži na norveško-švedski meji, zgradili velik granitni obelisk v znak bratstva med tema dvema sosednima narodoma. V spomin na ta dan so bile danes svetovnosti. Na tej praznovi so imeli govore ministri za zunanje zadeve Norveške in Švedske, ter ministri za notranje zadeve Bertel, ki je bil prav tako navzočen. Govorniki so podčrtavali, da ta spomenik miru predstavlja željo, da dva naroda ohranita mir in da sodelujeta za mir. Ministri so izjavili, da skandinavske države smatrajo kot zablodo ono ideologijo, po kateri je vojna prirodna ter poudarili, da je mirna ureditev mogoča na temelju mirnega razvoja lastnega naroda. Življenja. Z orožjem se razpravlja le problem vojne, ne pa problem miru.

Dve hudi železniški nesreči v Ameriki

New York, 14. avg. br. Včeraj se je na progi Chicago—San Francisco iztril ekspresni vlak. Po dosedanjih ugotovitvah je bilo pri tem 30 potnikov ubitih, nad 70 pa hudo ranjenih. Preiskava je ugotovila, da gre za čin sabotaže. Neznani storilci so odvijali vijake in zrahljali tračnice, tako da je ekspresni vlak zdrvel preko nasipa. V New Yorku pa se je iz neznanega vzroka iztril vlak podzemskih železnic. Dva voza sta začela goriti. Dvajset ljudi je bilo več ali manj hudo ranjenih.

Inserirajte v »Sl. Narodu«!

Sokolski zmagovalci pri Nj. Vel. kralju Petru

Včeraj je Nj. Vel. kralj sprejel v posebni avdienci zmagovito vrsto ljubljanskega Sokola, ki si je priporila meč kralja Aleksandra.

Bled, 14. avgusta.

Zmagovita vrsta Ljubljanskega Sokola, ki si je letos ponovno priporila meč kralja Aleksandra, se je včeraj dopoldne odpeljala na Bled, kjer je bila sprejeta v avdienco pri Nj. Vel. kralju Petru II. Pod vodstvom svojega vodje in načelnika dr. Murnika je vrsta, ki so jo tvorili bratje Gregorka, Zupančič, Antosiewicz, Longika, Slanina, Forte, Skrbinek, dr. Pustšek in Vadnov, ob 11. prispela v Suvobor. Kjer so se telovadci najprej vpisali v dvorno knjigo, nato pa se v neki utici slekli in se oblekli v elegantne bele telovadne drese, da nastopijo na bradiji, drugo in z vrhunskimi prostimi vajami pred Nj. Vel. kraljem. Čeprav je neprestano lilo, so telovadci nekaj časa pred sprejemom še večbali.

Ob 11. bi moral biti sprejem. Ker bi pa kralj Peter rad videl nastop, so čakali še nekaj časa, da dež preneha. Toda deževalo je nepretrgoma in na nastop ni bilo misliti. Zaradi tega so odšli telovadci pod vodstvom dr. Murnika v sprejemnico dvorca Suvobor, kjer so se postrojili v vrsto. Načelnik dr. Murnik je najprej kralju prisrčno pozdravil, mu izrazil svojo vdanost, nato pa je na kratko orisal zgodovino borbe za dragoceni meč njegovega blagopokojnega očeta kralja Aleksandra, naglašujoč, da je ta edinstven

primer v zgodovini sokolstva, da si je eno samo društvo v zaporednih petih borbah v teku 15 let priporilo ta meč.

Nj. Vel. kralj Peter II. se je prisrčno zahvalil za te besede in vdanostne izraze in si z velikim zanimanjem ogledal Aleksandrov meč. Nato je stopil k tekmovalni vrsti in dal vsakemu posamezniku desnico. Neliha Zupančiča je vprašal, kakšne discipline telovadi, nakar je Neli odgovoril, da vse. Vrsta je nato kralja pozdravila s krepkim »Zdravo!«, kralj pa je prav tako odzdravil s sokolskim pozdravom »Zdravo!«. Za njim sta segla v roke tekmovalcem tudi oba kraljeviča Andrej in Tomislav.

Sprejemu je prisostvovalo tudi več drugih odličnih gostov, zlasti Angležev, ki so se divili izklesanim postavam izbrane vrste naših Sokolov in vsem, zlasti pa kralju, je bilo zelo žal, da ne morejo videti nastopa vrste. Nj. Vel. kralj Peter II. je dejal: »Skoda, da vas ne morem videti pri nastopu!« Pri sprejemu je bil navzoč tudi kraljičin adjutant polkovnik Pogacnik.

S tem je bil uradni sprejem na dvorcu končan. Nj. Vel. kralj Peter II. je bil namreč zadržan in se je opoldne odpeljal na Brdo. Sokoli pa so se zvečer vrnili v Ljubljano.

Japonska prekinila pogajanja z Anglijo

ker Anglija ni sprejela vseh japonskih zahtev — Presenečenje v Londonu — Kaj namerava Japonska?

London, 14. avgusta. br. Veliko presenečenje je izzvalo v angleških krogih vest, da je japonska vlada odklonila nadaljevanje pogajanj za ureditev tiencinskega spora. Kakor znano, so bila ta pogajanja pred desetimi dnevi prekinjena, ker je angleški veleposlanik v Tokiu glede na japonske zahteve prosil svojo vlado za nova navodila. Angleška vlada je po posvetovanju z Ameriko in Francijo, ki sta se z njo so. Idarizirali, naročila poslaniku, da se nadalje pogaja glede ureditve tiencinskega spora, dočim smatra, da bi bilo mogoče valutna in druga vprašanja politike na Daljnem vzhodu obravnavati samo na širši konferenci, na katero bi morale priti vse zainteresirane države. Angleški poslanik je o tem obvestil japonsko vlado.

Prvotno je bilo že dogovorjeno, da se bodo pogajanja nadaljevala. Danes pa je vodja japonske delegacije pooblaščen minister kato obvestil angleškega veleposlanika, da Japonska odklanja nadaljevanje pogajanja, ker Anglija ni ugodila vsem japonskim zahtevam, zlasti glede valutnega vprašanja. Ko je veleposlanik predlagal, naj japonski vojaški strokovnjaki iz Tiencina ostanejo še nekaj dni v Tokiu, je dobil odgovor, da zavzemajo vsi ti strokovnjaki važna mesta na Kitajskem, od katerih so že mesec dni ločeni in da zaradi tega važni vojaški interesi zahtevajo, da se ti častniki čim prej vrnejo na svojo dolžnost. Ko je veleposlanik vprašal, če brez teh vojaških strokovnjakov, če bi dobil nova navodila iz Londona, je dobil odgovor, da na to vprašanje lahko odgovori samo japonska vlada.

Voditelj tiencinske vojaške delegacije na konferenci v Tokiu general Muto je danes sporočil zunanjemu ministrstvu, da bo delegacija danes odpotovala v Tiencin, ker smatra, da je zaradi angleške taktike stalnega zavlačevanja pogajanj nepotrebno nadalje bivanje delegacije v Tokiu. Zunanji minister Arita je nato sklical konferenco vodilnih uradnikov svojega ministrstva, na kateri so sprejeli sledeče sklepe:

1. Japonska si pridržuje pravico, da tudi potem, ko prispe nova navodila iz Londona, odloča o tem, ali naj se pogajanja z Anglijo sploh še nadaljujejo.

2. Japonska bo sprejela angleški predlog za nadaljevanje pogajanj samo v primeru, če bodo nova navodila nudila zadostno jamstvo, da se bodo nadaljevala pogajanja z uspehom končala, to se pravi, da se bo Anglija v zadostni meri pokazala naklonjeno do japonskih zahtev.

V londonskih krogih so nad tem stali. S tem Japonske tem bolj začuden, ker je angleška vlada tudi s tem, da je pristala kljub nerazpoloženju vse angleške javnosti na izročitev štirih umora osumljenih Kitajcev, zaradi katerih je prišlo do tiencinskega spora. V tem vidijo dokaz, da želi Japonska nadalje poostreiti položaj na Daljnem vzhodu.

Tokio, 14. avg. e. Japonski vojaški strokovnjaki, ki so se udeleževali kot eksperti angleško-japonskih pogajanj v Tokiu, se s letalom odpotovali v Tiencin.

Izzivalne demonstracije Japoncev

Sanghai, 14. avg. o. Včeraj so japonska letala priletela nad angleško poslatništvo v Pekingu ter metala nanj protiangelske letake. — Ko so angleški diplomatski uradniki protestirali proti temu pri japonskem poslatništvu, jim je bilo rečeno, da je bil to zgolj spontan izraz protiangelskega razpoloženja na Kitajskem. Prosvetno ministrstvo kitajske vazalne vlade v Pekingu je izdalo odredbo, po kateri se ne priznajo diplome dijakov, ki študirajo na angleško-kitajskih univerzah.

Dragiša Lapčević †

Beograd, 14. avgusta. e. Davi ob 0.15 je umrl v Beogradu znani novinar in politik ter bivši vodja socialno demokratske stranke Dragiša Lapčević. Pokojnik se je rodil 14. oktobra 1864 v Užicu. Dokončal je tri razrede osnovne šole v Požegi. Že v zgodnji mladosti se je začel zanimati za politična vprašanja. Za časa Obrenovićev je bil preganjan in leta 1899 po Irvandanskem atentatu je bil aretiran in vržen v ječo. Udeleževal se je aktivno vsega socialističnega gibanja. Leta 1905 je bil prvi izvoljen za poslanca socialno demokratske stranke ter je bil pozneje večkrat izvoljen vse do ustavotvorne skupščine. Do razpisa socialnodemokratske stranke so ga smatrali za njenega vodjo. Zadnja leta se je umaknil iz aktivne politike. Pokojni Dragiša Lapčević je bil eden najmarkantnejših predstavnikov jugoslovenskega političnega življenja, velik in borben duh, ki ni klonil tudi v dneh najhujšega tiranstva Obrenovićev. Bil pa je tudi uvažen književnik in novinar. Sodeloval je pri raznih revijah in listih in napisal je tudi mnogo knjig o gospodarstvu in politiki ter o socialnih vprašanjih, več etnografskih razprav, a poleg tega je iz rusčine in nemščine prevedel okrog 20 političnih in gospodarskih razprav.

Kratek proces z vojuni v Belgariji

Sofija, 14. avgusta. e. Vojaško sodišče v Plovdivu je te dni obsojilo člane nedavno odkrite vojske službe v Plovdivu. Dva vojuna sta bila obsojena na smrt na vešalih, tri osebe pa na leto dni strogega zapora. Iz malega mesteca Hermandlija blizu turške meje javljajo, da so turške policijske oblasti tudi tam aretirale pet članov vojske družbe, ki so vohunili v prid neke tuje države.

Borzna poročila.

Curli, 14. avgusta. Beograd 10.—, Pariz 11.74, London 20.745, New York 443.1876, Bruselj 75.30, Milan 23.30, Amsterdam 237.30, Berlin 177.70, Praga 15.176, Varšava 83.40, Bukarešta 236.

Jutri velika premiera
pacifističnega vefilima
Dita Parlo, Françoise Rosay, John Loden

Mir na Renu

Kino Union,
tel. 23-21 — Predstave
ob 17., 19. in 21. uri

Drugi jugoslovenski gasilski kongres

V Ljubljani so se zbrali zastopniki gasilstva iz vse države, pa tudi iz inozemstva, da poglobijo in razširijo svoje človekoljubno delo

Ljubljana je že včeraj zažvela v znamenju gasilskega kongresa. Ljubljanske ulice so postajale živahne že v soboto, včeraj pa se je začela zgrinjati v mesto številna gasilska vojska.

Pomembnejše včerajšnje prireditve v okviru kongresnih dni so bile maša za dušnico v cerkvi sv. Florjana, poklonitev grobovom umrlih gasilcev na pokopališču Sv. Križa, otvoritev gasilske razstave v prostorih I. drž. realne gimnazije ter tekme gasilcev na stadionu. Mašo za dušnico je opravil v cerkvi sv. Florjana ob 9. dopoldne novi gasilski kurat dr. Ignac Lenček. Prisotnovali so ji poleg domačih gasilcev tudi gasilski funkcionarji, zastopniki mednarodnega gasilstva, tehniške komisije, med njimi zastopnik angleških gasilcev pastor P. Luscombe, zastopnik nemških gasilcev Karl Wolf in Emil Bukclers, italijanskih Baccheletti in Malagamba ter madžarskih Barthelmij Andreka in Roncsik Jeno.

Po maši so se odpravili na pokopališče Sv. Križa, kjer so se poklonili manom vseh umrlih delavcev na gasilskem polju. Pred velikim križem sredi pokopališča so pevci zapeli žalostnko, nato pa je II. podstarešina Stevo Marković počastil spomin umrlih tovarišev. Po enominutnem molku so položili vence na križ in nato na grobova najbolj zaslužnih mož za razvoj gasilske organizacije Frana Barleta in Josipa Turka. Pri obeh grobeh je stala častna straža gasilcev z baklami. Njunih zaslug se je s toplimi besedami spomnil podstarešina zajednice g. Golobranc iz Celja.

Prostovoljna gasilska četa za Ljubljano-mesto je položila lepe vence tudi na grob dveh žrtev gasilstva Levca in Zargija, ki sta našla prezgodnjo smrt v gasilski službi.

Otvoritev gasilske razstave

V prostorih I. realne gimnazije v Vegovi ulici je bila ob 11. otvorjena gasilska razstava, ki je tretja gasilska razstava v državi in ki predstavlja vse dosežene uspehe naših gasilcev v njihovi službi ter organizaciji. Pred poslopjem je bila postavljena častna četa gasilcev z železničarsko godbo na čelu. Ob prihodu zastopnika pokrovitelja kongresa Nj. Vis. kraljeviča Tomislava in konjeniškega podpolkovnika g. Garbatovskega je godba zaigrala državno himno, nakar so vstopili častni gostje in zastop-

niki raznih organizacij društev ter korporacij, med njimi minister za telesno vzgojo g. Čejović, zastopniki konzularnega zbora in predstavniki inozemskih delegacij. Starešina zveze minister Snoj je v kratkem nagovoru pozdravil navzoče in izrekel vdanostne pozdrave najvišjemu pokrovitelju gasilstva v državi Nj. Vis. kraljeviču Tomislavu, nakar je minister g. Čejović otvoril razstavo.

Tekme gasilcev

Popoldne so bile tekme gasilcev na stadionu. Vaje je vodil starešina gasilske župe za Ljubljano okolico g. Jože Rupnik. Pri tekmah posameznikov je nastopilo 57 gasilcev. Rezultat je bil naslednji:

TEKME POSAMEZNIKOV

(dosegljivih 171 točk)

- 1) Okoren Viljem, Trbovlje-trg 160,80;
- 2) Krmelj Franc, Škofja Loka 145,20;
- 3) Pučko Vinko, Vir 142,26;
- 4) Guzelj Janez, Škofja Loka 135,32;
- 5) Pekonja Maks, Radomerje, 134,68;
- 6) Škoflec Mirko, Trbovlje-trg 128,34;
- 7) Fiser Drago, Maribor-mesto 127,75;
- 8) Rode Vinko, Vir 126,36;
- 9) Oplotnik Ernest, Trbovlje-trg 122,73;
- 10) Poklukar Jože, Gorje 118,88;
- 11) Černe Janez, Moste 116,50;
- 12) Bozovičar Rado, Škofja Loka 113,76.

TEKME ROJEV

(dosegljivih 1.000 točk)

- 1) Ormož 872, 2) Maribor-mesto 827,5;
- 3) Stara Vrhlika 805,5; 4) Pobrežje 792, 5) Gaberje 765, 6) Vir 755,5; 7) Strazišče 721, 8) Gorje 709,5; 9) Ptuj 698, 10) Trbovlje-trg 694,5; 11) Gor. Radgona 694, 12) Smolenja vas 672, 13) Celje 664, 14) Trbovlje-rudnik 632, 15) Laško 625, 16) Šmartno 607,5; 17) Ribnica 595,5; 18) Radovljica 484.

Slavnostna seja dravske gasilske zajednice

V beli dvorani Uniona je bila ob 18. slavnostna seja dravske gasilske zajednice, ki jo je vodil starešina dr. Kodre. Starešina je pozdravil zastopnike oblasti in posameznih gasilskih organizacij, nato pa na kratko očrtal razvoj našega gasilstva in posebej dela v dravski Gasilski zajednici, ki slavi letos 20letnico združitve z gasilsko organizacijo v državi. Starešina je gasilske zveze kraljevine Jugoslavije minister Snoj je nato izročil odlikovanja, ki jim jih je podelila zveza.

posebej pozdravil še odlične goste in zlasti zastopnike inozemskih gasilskih organizacij, predvsem zastopnika angleških gasilcev, starega znanca in prijatelja naših gasilcev pastora P. Luscombea. Ob pozdravu angleškega zastopnika je godba zaigrala angleško državno himno. Prav tako je godba zaigrala himne zastopnikov drugih držav, ko jih je starešina pozdravil in sicer pri pozdravu zastopnikov nemških gasilcev Karla Wolfa in Emila Bukclersa, italijanskih gasilcev C. Malagamba in Baccheletti in končno zastopnika madžarskih gasilcev Barthelmija Andreka in Roncsika.

Starešina je govoril nato o pomenu II. jugoslovanskega gasilskega kongresa, naglašujoč, da je kongres terjala potreba razvoja gasilske organizacije, nadalje o nalogah gasilske organizacije ter o problemih, ki jih bo treba rešiti in za rešitev katerih naj da kongres pobudo in izpodbudo. Predvsem je treba gasilsko organizacijo poglobiti v idejnem smislu, precej dela jih pa tudi še čaka za tehnično izpopolnitev. Sedanja gasilska razstava in gasilske tekme so pokazale, da je naše gasilstvo že na visoki stopnji tehničnega razvoja. Izkazalo se je, da bo treba gasilske tekme, ki so jih uvedli letos prvič, uvažati v vse gasilske edince.

Izmed gostov je najprej pozdravil kongres minister za telesno vzgojo Čejović. V

svojem govoru je naglasil, da je gasilec v miru prav tako pomemben kakor vojak v vojni ter stoji prav za prav vedno na mrtvi straži. Še tem večja vloga pa mu pripada med vojno. Naši gasilci so se tudi vedno izkazali vredni te svoje velike vloge, ki jo igrajo v državni organizaciji. Minister jim je izrazil svoje priznanje in hvaležnost ter naglasil, da bo vedno podpiral vso njihovo stremiljenja.

Nato je pozdravil kongres župan dr. Adlesič. Dejal je, da je Ljubljana kongresno mesto že od davnih dni ter da so se v njej zbirali k posvetu vladarji, zastopniki materialne in duhovne kulture itd. Danes so se zbrali tu zastopniki najlepše ideje, ki vse narode veže in druži, ideje dejanske ljubezni do bližnjega. Iskreno jih je pozdravil s posebnim veseljem, ker so si izbrali prav Ljubljano za kongresno mesto.

Izmed zastopnikov inozemskega gasilstva je zborovalec najprej pozdravil zastopnik angleških gasilcev Luscombe. Dejal je, da se je udeležil pred dvema letoma gasilske slovenosti v Zagrebu, kjer je bil zelo lepo sprejet, danes pa bi rad same izrazil povsem preprosto izredno veselje, da ima zopet priliko prisostvovati slovenosti naše gasilske organizacije. Govor je začel v angleščini, nakar ga je nadaljeval v francoščini ter naglasil, da danes, ko se toliko govori o vojni in vojni grožnjah, lahko še s tem večjim zadovoljstvom naglasimo, da gasilcev ne dele politične razlike, ne rase in niti verske prepričanja.

Nato je spregovoril v imenu nemških gasilcev Karel Wolf in v svojem govoru prav tako naglasil, da je gasilska organizacija instrument miru. Izrekel je tudi priznanje jugoslovanskemu gasilstvu, češ, da je dobro opremljeno in izveščano. Zborovalec je pozdravil še zastopnik italijanskega gasilstva Malagamba in končno zastopnik madžarskih gasilcev Roncsik, ki je prinesel pozdrave 200.000 madžarskih gasilcev.

Končno se je zahvalil za pozdrave starešina Snoj in po petminutnem odmoru se je začel drugi del kongresa. Na dnevnem redu so bili strokovni referati in sicer dr. Kodre: »Narodno delo gasilstva«, inž. Dolenc: »Moderni gasilstvo«, prof. Modica: »Vloga gasilstva pri pasivni obrambi in dr. Franta Misa: »Samarijanstvo«.

Spored gasilskih svečanosti

Danes popoldne:

- Ob 15: Generalna vaja na Stadionu.
- Ob 16: Seja Gasil. zveze kralj. Jugoslavije.
- Ob 21: Velik ognjemet na Stadionu.
- Pri nočnejem ognjemetu bo vhod na Stadion s Tyrševe ceste samo pri stranskih vhodih. Ker se pričakuje velik naval, se bo že ob pol 9. zapri vsak vhod s Tyrševe ceste. Odprt bo ostal vhod na Vodovodni cesti tudi med prireditvijo. Občinstvo naj nosi vstopnice na prsih pripete vidno, da olajša rediteljem vzdrževanje reda.

Jutri v torek:

- Ob 5: Budnica.
- Ob 7: Zbirališče na Bleiweisovi cesti.
- Ob 8: Sprevod in mimohod (Aleksan. drova, Tyrševa, Masarykova, Miklošičeva, mimohod na Kralja Petra trgu, Wolfova ulica, Kongresni trg).
- Ob 10: Sv. maša na Kongresnem trgu s cerkvenim govorom.
- Ob 10:45: Slavnostno zborovanje istotam.
- Ob 13: Kosilo.
- Ob 15: Nastop slovenskih in drugih gasilcev na Stadionu.

V sredo:

Zrebanje loterije

Rajković in Gottlieb sta po obojestransko pazljivo igri delila točko. Muha je zaradi taktične napake zgubil nasproti Majstoroviču. Jerman je že v otvoritvi prišel nasproti Medanu v prednost in je po 30 potezah zmagal. B. Pavlovič je slabo igral Collejev sistem in ga je Feuer naglo porazil. Ivkov je popolnoma nadigrals S. Pavloviča in je po 80 potezah dobil celo točko. V inžirski obrambi med obema Ljubljancema Milinarjem in Šiško, je slednji dobil figuro in nato v 44. potezi tudi partijo. Licul je v damskem gambitu porazil Atijasa.

Stanje po VII. kolu v A skupini: Gligorč 6 in pol, Rajković 6, Jerman 5 in pol, Šiška 4 in pol, Feuer in Majstorovič 4. Drašič, Gottlieb in B. Pavlovič 3 in pol. Ivkov 3, Minar in Muha 2 in pol. Licul in S. Pavlovič 2. Atijasa in Medan 1 in pol. V B skupini je v VII. kolu Gabrovšek po lepi igri premagal Mužaka. Berner in Kohn sta pospravila z deske vse figure in sta naglo remizirala. Savid je v Collejevem sistemu prisilil Kurjačka k predaji. Škotska partija med Čindričem in Slokanom se je po 29 potezah končala v korist slednjega. Filipčič je v francoski partiji podlegel Lončariču. Carev in Stakič sta remizirala. Rabar je v angleški igri prizadel Weisau prvi poraz. V zelo težki partiji, ki je trajala 8 ur, je Šorli s pomočjo prostega kmeta premagal Šubariča.

Stanje po VII. kolu v B skupini: prof. Gabrovšek 6, Šorli 5 in pol, Berner, Carev, Rabar in Weiss 4 in pol, Savid, Slokan in Šubarič 3 in pol, Lončarič in Stakič 3, Čindrič, Kohn in Mužek 2 in pol. Filipčič, Kurjaček pol. V tej skupini so Gabrovšek, Rabar in Šorli edini brez poraza.

V skupini B je Kurjaček odklonil remi, ki mu ga je bil ponudil Šorli, a je končno Šorli bežal celo točko. Carev je v slovenski obrambi kot črni prisilil Kohna k predaji. Gabrovšek je brez boja dobil točko, ker Lončarič ni prišel na turnir. Rabar in Stakič sta remizirala. Enak konec je imela partija Slokan: Savid. Tudi Weiss in Filipčič sta remizirala. Mladi Berner je lepo premagal Šubariča. Mužek je nasproti Čindriču dobil figuro in kmalu nato še partijo.

V VII. kolu je v A skupini Gligorč ponovno zmagal, točkar nasproti Drašiču.

Slovenska pesem pred kraljem in kraljico

Nj. Vel. kralj Peter II. in Nj. Vel. kraljica Marija sta čula slovensko pesem našega najboljšega zbora

Bled, 14. avgusta.

V soboto zvečer je bil naš najboljši pevski zbor »Akademski pevski zbor« gost našega kraljevskega doma. APZ je sklenil s pesmijo počastiti svojo visoko pokroviteljico Nj. Vel. kraljico Marijo, ki stalno z velikim zanimanjem spremlja poštvalno delo tega vzornega pevkega društva. Bled je bil ta dan zaradi gostovanja naših akademikov ves na nogah. Že ob 16. se je zbrala velika množica občinstva pred Parhotelom, kjer je 20 deklet v pestrih narodnih nošah pričakovala člane APZ. Ob 18.15 se je v elegantnih avtobusih pripeljalo 60 članov zbora s svojim dirigentom Francetom Maroltom. Dekleta v narodnih nošah so članom zbora pripelje kranjske pušcelce, zbor pa se jim je zahvalil s krasno budnico. Nato se je ves zbor podal s čolni na otok, kjer so oficijelno postavili na koncert novo rektorijo dr. Pavliča, ki se muudi trenutno na otoku na počitnicah.

APZ v Savoboru

Ob 20. so se oblečeni v tradicionalno svojo koncertno nošo člani APZ z avtobusi odpeljali skozi Bled v poletno rezidenco našega kralja. Pred dvorcem so pevci z belimi lampjoni pričakali adjutanta polkovnika g. Fogačnika. Z njim je nato 30 članov zbora stopilo v dvorec. Kjer so se v polkrovu postavili pred gradom. Kralju nato so prišli na stopnišče Nj. Vel. kraljica Marija. V spremstvu na-

šega mladega kralja Petra II. in princa Andreja. Kraljica je v preddvorani sedla na stol, za njo pa se je postavil kralj s svojim mlajšim bratcem. Zbor je nato brezhibno in v veliko zadovoljstvo in navdušenje visokih poslušalcev zapel štiri pesmi. Po četrti pesmi je Nj. Vel. kraljica poklicala k sebi dirigenta in se nekaj časa z njim razgovarjala. Enako prijetno je dirigenta pozdravil tudi Nj. Vel. kralj. Zbor je zatem zapel še junško »Hercegovsko«. Njemo Velikostvo se je vsem pevcem zahvalila za prekrasno petje, nakar je pevski zbor zapustil visoki dom.

Vzhlepi nad krasnim in nepozabnim sprejemom v kraljevski hiši, so se akademski pevci odpeljali na koncert, ki so ga priredili na čast vseh blejskih gostov. Dvorana je bila do zadnjega kotička polna mednarodnega poslušalstva. Na koncertu je bil tudi zastopnik kraljice polkovnik g. Kerekič. Med navzočimi so bili mnogi naši ministri in člani tujeje diplomatske zbora. APZ je ves svoj koncert odpel odlično. Izbirna publika je bila navdušena in ni mogla dovolj nagraditi dovršene petje. Še v nedeljo po koncertu se je povsod govorilo o nepozabnem petju naših akademikov.

APZ je s svojim gostovanjem na Bledu napravil veliko narodno in kulturno delo. Poštvalnim sodelavcem iskreno čestitamo.

Trening na Ljubelju

Janko Šiška je že pri poklinskih zruhl obtožbi rekord

Včeraj se je začel oficijelni trening za »Veliko gorsko dirko« Jugoslavije — Ljubeljsko 1939, ki bo jutri ob 10. uri dop.

Inozemske ekipe so polnostrojno zbrane in pridno trenirajo. Po imenih sodelujočih sodeč, bodo jutri na Ljubelju ogrožene borbe. Najzanimivejša bo vsakega voznika s prikolico evropskega prvalca K. Abarta, ki je že na treningu pokazal, da po pravici zasluži svoj sloves. Motoklub »Štirje« ponovno opozarja, da bo jutri začetek dirke točno ob 10. uri, tekmovalna proga bo zaprta točno pol ure prej — na kar se p. n. občinstvo najumnjeje opozarja. Za voznika s »Putnikom« avtobus, ki bodo vozili na Ljubelj, je danes zadnji čas za prijave. Preskrbite si vstopnice v predprodaji. Jutri torej vsi na Ljubelj, na prvo FICM gorsko dirko Jugoslavije!

Nesreča ne počiva

Ljubljana, 14. avgusta

Včeraj ponoči so bili reševalci nujno pozvani v Linhartovo ulico 7, kjer so naložili na avto 67letnega posestnika Franca Drašlerja iz Dražic pri Borovnici. Drašler se je nenadoma onesvestil in so reševalci onesvečenega prepeljali v bolnico. V bolnici je dežurni zdravnik ugotovil, da Drašlerju ni več pomoči, ker ga je zadela srčna kap. Na odredbo policijske komisije so truplo nato prepeljali v mrtvašnico splošne bolnice, odkoder bodo truplo prepeljali jutri popoldne v Borovnico, kjer bo ob 15. pogreb na tamošnjem pokopališču.

Okrog pol 7. jutraj se je včeraj pripetila hujša prometna nesreča na Tyrševi cesti nasproti nove zgradbe banke Slavije. Ob omenjenem času se je vozil s kolesom proti glavni pošti črkostavec Ivan Ferjančič, stanujoč na Poljanski cesti 25. Za njim je privozil travmavski voz, ki se mu je Ferjančič skušal umakniti v Gajevo ulico. Ker so tamkaj tla razkopana, se mu to ni posrečilo. Voz ga je zgrabil in ga sunil v stran. Ferjančič je dobil veliko rano na glavi, zlomljeni ima dve rebri in zmečkane prste na rokah.

Na križišču Askerčeve in Emonske ceste je včeraj podrl neznan avtomobilist mersarskega vajenca Stanka Zupaničca, ki se je peljal s kolesom. Zupanič je dobil poškodbe po životu in po rokah.

Kurjač drž. železnice Matevž Meden je prišel včeraj pri mazanju stroja med odračca, ki sta mu poškodovale levo nogo. V planinah sta se včeraj ponesrečila turista Mirko Vrbinc iz Ljubljane in Bronislav Crevarotto iz Duplice. 18letni Vrbinc je padel na Planjavi in se hudo poškodoval po životu. Crevarotto pa je padel čez skale ter se zvalil po gruču na Veliki Planini in se pobil po rokah ter životu.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 14. avgusta
Kakor smo že poročali, je bil v neki gostilni v Šiški prijet že dolgo časa zasledovan tat in vlomilec Stefan Verle, ki se je prišel v Ljubljano pozabavati. Verle, ki je star 26 let in je po poklicu rudar, je doma iz Poljan, vendar se je doma le malo zadrževal. Tudi v rudniku ni vztrajal dolgo, kajti kmalu se je podal na kriva pota. Pred aretacijo se je najrajši potikal po Gorenjskem, kjer je dan za dnem vlamjal v stanovanja ali trgovine in gostilne. Z Gorenjskega se je odpeljal tudi v Maribor in v Celje, kjer je izvršil nekaj vlomov, strah pa je tudi po ljubljanski okolici. Verleta na policiji zasledujejo, vendar noče ničesar priznati, taji celo vlom v stanovanje v Hrašah na Gorenjskem, kjer so dobili na utrtih sipah njegove prstne odtise, ki so jih v kriminalni razvidnici povečali in mu tako dokazali vlom.

Policijski organi in orožniki na deželi sedaj pridno zasledujejo tudi Verletovega pajdaša Antona Haceta, ki je stražnikom v Šiški ušel in se najraje umaknil nekam v okolico. Kakor Verle ima tudi Haca na vesti mnoge vlohe v mestu in na deželi. Haca se je dalje časa potepal tudi po Dolenjskem in po okolici Celja.

Na glavnem kolodvoru se je včeraj smukala okrog ljudi približno 30letna čedno oblečena ženska, ki se je nekaterim zdelo sumljiva. Opazovali so jo natančneje in videli, da je nenakrat posegla v žep nekega starejšemu gospodu. Tatice mu je skusala ukrasti zlato uro, kar pa so opazovalci preprečili. Pozvali so stražnika, ki jo je aretirali. Zeparka je bila 32letna Leposava R., ki se je pripeljala v Ljubljano pred nekaj dnevi, ker je slutila sprčo kongresnih

prireditve v Ljubljani večjo žetev. Na kolodvoru je bil ponoči aretiran tudi Ivan T., ki so ga detektivji že dalje časa zasledovali zaradi vlomov v podstrešja. Ivan je znana podstrešna podgana, krade pa vse, kar mu pride pod roko.

Iz Celja

—c Po aretaciji Grebenška in tovarišev. Celje s široko okolico je vse prebivalstvo Savinjske doline se je oddaljilo, ko je zvedelo, da je bila pokoljena zločinska topla, ki je dolgo časa strahljiva po teh krajih. Številni umori, vlom in druga razbojništva, ki so se v zadnjem času dogajala po raznih krajih celjske kotline so bila sedaj pojasnjena. Grebenšek in tovariši na licu mesta, kjer so bili zločini izvršeni, mirno priznavajo marljivim celjskim orožnikom svoja dejanja. Celjski orožniki zaslužijo res vse priznanje za razkritje nevarne tople. S kakšno poštvalnostjo vodijo nadaljnje preiskave priča dejstvo, da so bili od petka popoldne pa do sobote zvečer nepretrgoma v krajih, kjer so se izvršila razna razbojniška dejanja zadnje čase. In vsa ta dejanja Grebenšek in August Žgank, ki ju vozijo v avtomobilu orožniki s seboj, mirno priznavata in pripovedujeta, kako so bila izvršena. Kamor pride orožniški avtomobil z zločincema se takoj zberejo velike gručice ljudi, ki odobravajo vztrajno preiskavo orožnikov in na drugi strani dajejo duška svojemu ogorčenju. Vso preiskavo na licu mesta vodi osebno poveljnik celjske orožniške čete major g. Vindakijević, pri težavnem poslu pa mu pomagata predvsem orožniška narednika gg. Žitnik in Rehar. Pri nadaljnjih preiskavi bo prišlo prav gotovo še do zanimivih razkritij.

—c Nogomet na praznik. Jutri ob 17.30 bosta odigrala prijateljsko nogometno tekmo na Olimpijskem igrišču v Gaberju SK Celje in SK Olimp. Po dolgem poletnem mrtvilu bodo celjska igrišča ponovno zažvela in kot uvod v novo sezono bo jutrišnje srečanje. Oba kluba bosta nastopila v svojih najmočnejših postavah in z obojimi, ki sta si jih pridobila v zadnjem času. Prijatelje nogometa opozarjamo na to srečanje.

—c Huda nesreča. Ko je šla 63letna Marija Šmarčanova, žena vojnega invalida v št. Janžu pri Velenju, v petek po lestvi na skedenj, je izgubila ravnotežje in padla tako nesrečno, da si je zlomila obe roki v zapestju. Šmarčanova se zdravi v celjski bolnici.

—c Kreditna zadruga drž. uslužbencev v Celju je darovala Dijski kuhinji v Celju 250 din namesto cvetja na krsto gosp. Josipa Savellija, upravnika pošte v Celju.

Iz Kranja

— Prometne nesreče. Neznan motociklist je podrl pred Majdičovo hišo ob križišču Jezerske in Golniške ceste delavca Ivana Rojca iz Strazišča, ko se je peljal na kolesu. Rojce je obležal z resnimi poškodbami na glavi, brezvestni motociklist pa se je ponesrečenca sploh ni zanimal, ampak odšel po Golniški cesti — Druga nesreča se je pripetila na Glavnem trgu pred mestno hišo. Strojni ključavničar Torkar Ivan je začel s svojim kolesom med nekega avtomobilista in voznika. Ker se je preveč ognil prvemu, je zadell ob voz, da ga je vrglo pod kolesa. Voznik je še pravčasno ustavil in temu se ima Torkar zahvaliti, da ga niso pregazila zadnja kolesa. Pri padcu je dobil lažje poškodbe, zato pa je tem več trpel kolo.

Boleznica

KOLEDAR

Danes: Ponedeljek, 14. avgusta katoličani: Evžebij
Jutri: Torek, 15. avgusta katoličani: Vnebovstje Marije Device
DANASNJE PRIREDITVE
Kino Matiča: Pesem kampanja
Kino Union: Strup
Kino Sloga: Veliki refren
Kino Šiška: Žigovana
Kino Moste: Afera Nataše Rogin
Ognjemet na Stadionu ob 9. zvečer
PRIREDITVE NA PRAZNIK
Kino Union: Mir na Renu
Kino Šiška: Ladja sužnjev
Ostali kinematografi isti spored
Gasilski spreved ob 8.30 (Aleksandrova, Tyrševa, Masarykova, Miklošičeva, Kralja Petra trgu, Wolfova, Kongresni trg)
Gasilski nastop na Stadionu ob 15.
DEŽURNE LEKARNE
Danes: Mr. Sušnik, Marjiti trg 5, Kurat, Gospodarska cesta 4, Bohinec ded. Cesta 29. oktobra 31
Jutri: Mr. Leustek, Reačjeva cesta 1, Bohovec, Kongresni trg 12, Komotar, Vih — Tržična cesta.

Sport preko nedelje

Prireditve v okviru Mariborskega tedna — Juniorski prvak v plavanju je Viktorija, v waterpolu Jug, v skokih Mirija

Ljubljana, 14. avgusta
V Ljubljani včeraj ni bilo sportnih prireditve. Težišče dogodkov je bilo na stajerski strani, kjer so imeli v okviru VIII. Mariborskega tedna zanimiv spored.

Maraton je priredil veliko kolesarsko dirko okoli Pohorja, ki je vodila od Maribora skozi Slov. Bistrico, Slovenj Gradec in Dravograd spet nazaj v Maribor v dol. žni 157 km. Razen slovenskih, so se dirke udeležili tudi zagrebški kolesarji. Zvečnim naskokom je zmagal državni prvak Prosenik, ki je prevzel progo v odličnem času 5 ur in 2 min. 1 sek. Drugi je bil član prireditelja Karel Sodec v 5:10:47. Od ljubljanskih dirkačev je zasedel Gregorčič (Edinstvo) 5. mesto v 5:20:20, Zerjal pa 7. mesto v 5:23:11.

Na Dravi je bila plavalna tekma na razdaljo 3 km. Zmagal je Lampert (Marib. plav. klub) v 17 min. 23 sek.

Na teniških igriščih SK Maribora je bil turnir za prvenstvo Slovenije. Prvak v singlu je postal Blanke (Rapid), ki je v finalu premagal Albaneza (Maribor) trikrat po 6:1. V damskem singlu je zmagala Lirzerjeva (Rapid).

V Murski Soboti je SK Mura proslavila 15letnico svojega obstoja. Na sporedu so bile teniške tekme, plavanje, atletika in nogomet.

Hermes je priredil kolesarsko dirko na Rašico. V skupini dirkačev je zmagal Pe. ternel pred Vrhuncem in Premkom.

V Hercegovnem se je končalo juniorsko državno prvenstvo v plavanju, waterpolu in skokih. V plavanju je premočno zmagala sušaška Viktorija s 198 točkami pred Jugom 118 in Mirijo 60. Prvak v waterpolu je Jug, v skokih pa Mirija. Od Mirije so se najbolj proslavile njene plavalke. Dragica Finc je zmagala na 50 in 100 m pro-

sto obakrat prvo mesto v času 32,8 oziroma 1:17,8. Čas na 50 m je za sekundo boljši od rekorda. Na 100 m prvo je Martinova (Mirija) zmagala s časom 1:34,2. V nogometu so bili v prijateljskih tekmah naslednji rezultati: BSK: Jugoslavije 3:1, ŽAK: Baisič 5:1, Gradjanski (Zagreb): SAK 5:3.

Nemčija je v ženskem lahkoatletskem dvoboju premagala Italijo s 56:28 točkami, v plavanju pa Francijo s 54:18.

ŠAH

Nacionalni šahovski turnir

V VI. kolu je v A skupini Rajković kot črni premagal Feuerja. Tudi drugi vodeči v tej skupini, Gligorč, je naglo premagal Licula. Medan je izgubil nasproti Milinarju. Šiški je po dveh zaporednih »orazih« vendarle uspešno, da je dosegel remi s Drašičem. S. Pavlovič je zaradi slabe igre v otvoritvi zgubil nasproti Jermanu. V zelo divji igri je Majstorovič porazil B. Pavloviča. Muha je kot črni po 6 in pol ure dobil točko od Atijasa. Remizirala sta Gottlieb in Ivkov.

Četrtno požarov v Sloveniji zaneti zločinska roka

Nagrada za tiste, ki pomagajo izslediti zločince, še nobeno leto ni bila izčrpana — Kako postopajo zavarovalnice v nevarnih predelih, kako se bore proti zlonamernim požarom

Ljubljana, 14. avgusta. Posebno pozornost zasluži pojav zlonamernih ali zločinskih požarov. V zadnjem poročilu banske uprave dravske banovine čitamo, da je po cenitvi v Sloveniji 25% požarov zlonamernih ali spekulativnih. Zavarovalnice, ki bi že v naprej računali z zavarovalnino in dajo svoje premičnine ali nepremičnine zavarovati samo zaradi tega, da so sklenjeni zavarovalni pogodbi ob ugodnem trenutku sami podtaknejo ogenj v svojem lastnem posloplju, je od gore omenjene četrtnine gotovo nad polovico. Ostala polovica zlonamernih požarov zaneti maščevalna in sploh zločinska roka. Eden izmed zavarovalniških strokovnjakov, ki smo se z njim o tem razgovarjali, je izjavil, da število zlonamernih požarov presega 25% od vseh požarov. Po njegovi cenitvi in sodbi je v Sloveniji do 40% požarov zločinskih ali spekulativnih. Po sodbi drugih strokovnjakov se cenitev banske uprave, da v Sloveniji zaneti požare v 25 primerih od sto, ujema z dejanskim stanjem, pripomniti je treba samo še, da predstavlja ta odstotek gotovo najnižje, minimalno število.

V letu 1936 je bilo po podatkih banske uprave dravske banovine ugotovljenih 233 zlonamernih požarov, v slednjem letu se je število zlonamernih požarov nekoliko zmanjšalo, a zmanjšalo se je tudi število požarov sploh. L. 1936 je bilo v Sloveniji 835 požarov in od teh 233 kriminalnih požarov in od teh 204 kriminalni požari. Lani pa je bilo v Sloveniji 668 požarov, pri katerih so stopili naši gasilci v akcijo, zlonamernih ali kriminalnih požarov pa je bilo od teh 192.

Kakor se vidi, pada zadnja leta število zlonamernih požarov, a pada tudi število požarov sploh, le s to razliko, da število kriminalnih požarov ne pada sorazmerno s številom požarov sploh.

Nadse zanimivo je, da varnostna oblasti pri nas uspejo le redkokdaj v preiskavah, ko iščejo in zasledujejo zločince, ki iz maščevalnih ali spekulativnih nagibov uničujejo s požarom imetje svojih bližnjih ali svoje lastno imetje. Banske uprave dravske banovine ima posebno postavko v svojem proračunu za nagrade, ki jih lahko dobe osebe, ki pomagajo izslediti požigalce, toda še nobeno leto doslej ni bila postavka za te nagrade izčrpana. Zadnja leta banska uprava ni imela prilike, da bi komu tako nagrado izplačala. Policija v mestih in orožniki na deželi stoje pred najtežavnejšo nalogo, kadar gre za zasledovanje

požigalcev. Orožniki na deželi postopajo v takih preiskavah kar najbolj strogo in se trudijo na vse načine, da bi razkrinkali zločince, a največkrat brez uspeha. Gotovo je, da so zločinski spekulativni požigi v zvezi s slabimi gospodarskimi razmerami in seveda tudi v zvezi s slabimi moralnimi kvalitetai storilcev. Varnostna oblast so iskala sredstva, da bi zlonamerne požige omejila, toda preiskava takih kriminalnih dejanj je silno težka, ker delajo požigalci navadno zelo spretno in premljeno, prebivalstvo pa se v večini primerov zadržuje pasivno ali pa celo prikriva pravega zločince.

ZAVAROVALNICE O KRIMINALNIH POŽIGIH

Zavarovalnice se na svoj način bore proti zločincem, ki iz zločinskih in spekulativnih nagibov zanetijo ogenj v zavarovanih objektih. Po mnenju zavarovalnih strokovnjakov naše varnostne oblasti nimajo še dovolj prakse in morda tudi ne uberejo vedno prave poti, da bi izsledile v takih primerih zločince. Sicer pa imajo zavarovalnice predele, v katerih so požari navadno pogosti, v svoji črni knjigi.

V Sloveniji so predeli s pogostimi požari, za katere je znano, da so zločinsko spekulativni požari. So to predeli Prekmurja in Dravskega polja, kjer poje rdeči petelin skoraj vsak dan na zavarovanih poslopljih. Najbolj nevaren je za zavarovalnice trikot med Mariborom, Pragerskem in Ptujem. Eden izmed zavarovalnih strokovnjakov nam je izjavil, da se je mogoče boriti proti takim predelom s pomočjo zapora dotične teritorije v tem smislu, da zavarovalnice ne sklepajo nobenega zavarovanja proti požaru v takih predelih. S tako zavarovalniško »blokado« je seveda lahko prizadetih več ljudi, ki nimajo zločinskih namenov, ko zavarujejo svoje nepremičnine.

Znano nam je, da so nekatere zavarovalnice v zadnjih letih v »nevarnem predelu« razveljavile zavarovalne pogodbe proti požaru, druge zavarovalnice pa so kar najbolj oprezne pri sklepanju zavarovalnih pogodb s prebivalci tega predela. Nekatere vzdržujejo zavarovanje v tem predelu samo iz prestižnih razlogov. Zavarovalnice se na ta način bore proti požigalcem in varujejo svoje interese in interese svojih poštenih zavarovalcev. Nekatere zavarovalnice so skušale biti kos temu pojavu na ta način, da so zvišale zavarovalno premijo, a izkazalo se je, da tudi ta ukrep ni pomagal. Izkušnja je pokazala, da so še najbolj sto-

rile tiste zavarovalnice, ki v nevarnem predelu sploh niso sklenile nobenega novega zavarovanja proti požaru in so celo razveljavile obstoječe zavarovalne pogodbe. Le na ta način morejo zavarovalnice ščititi svoje interese, kajti višina premije letnega plačila, ki jo plačujejo poštteni zavarovalci, se določi na podlagi dolgoletnih izkušenj in računov, pri čemer se upošteva normalne razmere. V predelih s kriminalnimi požigi, ki dosežejo morda celo okoli 95%, pa so razmere že skrajno abnormalne.

Statistika kaže, da naraščajo kriminalni in spekulativni požari v letih gospodarske krize, in sicer ne samo pri nas, temveč po vsem svetu. Neka angleška strokovna revija je priobčila glede tega pojava nedavno prav zanimive podatke. Po krivljah, ki kažejo število požarov in število konkurzov, ki so znak gospodarske depresije, je videti, da gresta krivulji zločinskih požarov in konkurzov skoraj vzporedno. V poročilu banske uprave o zlonamernih požigih je tudi ugotovljeno, da so pri spekulativnih požigih pač krive tudi nekatere zavarovalnice, ki brez ozira na vrednost objektov visoko zavarujejo.

HUDE KAZNI ZA POŽIGALCE

Po našem kazenskem zakoniku so zagrožene izredno hude kazni za požigalce, zato je razumljivo, da opravljajo požigalci svoj zločinski posel skrajno previdno.

Po § 187 k. z. se kaznuje z robijo do petih let ali s stroгим zaporom, kdor stori požig na tuji imovini. Kdor zaneti požar v svojem lastnem posloplju, se kaznuje po določilih o zavarovanjskih prevarah, če je storilec zažgal, da bi dobil zavarovalnino. Paragraf 340 k. z. določa: Kdor uniči, poškoduje ali prikriva zavarovano stvar z namerjo, da bi dobil od zavarovalatelja zavarovalnino, se kaznuje z robijo do 10 let in z denarno kaznijo.

Po § 188 k. z. se kaznuje z robijo do 20 let, kdor povzroči s požigom svoje ali tuje imovine nevarnost za življenje kakšne osebe ali nevarnost v velikem obsegu za tujo imovino. Z robijo do 20 let se kaznuje tudi požigalec, svoje ali tuje imovine, če je kakšna oseba zaradi požara izgubila življenje ali je bila težko poškodovana in je storilec lahko že v naprej vedel, da lahko kdo pri takem požaru izgubi življenje.

Po § 189 kaz. z. se kaznuje s smrtjo, dosmrtno robijo ali robijo najmanj 10 let, kdor povzroči s požigom nevarnost za življenje več oseb ali če izgubi pri takem požaru več oseb življenje.

Jeseni na ljubljanskem velesejmu

Zanimiv in bogat je program letošnje jesenske prireditve našega velesejma

Ljubljana, 14. avgusta. Ljubljanski velesejem, zrcalo kulturnega in gospodarskega izživljanja zlasti Slovencev, ima v prirejanju svojih dveh vsakoletnih velesejmov in razstav že svojo tradicijo. Ko se v pozni pomladi pod toplimi sončnimi žarki razbosti narava, ko zre orač v skrbah na uspeh bodoče letine, imamo velesejmsko prireditev industrijskega in obrtnega značaja. Ko pa poneha poletna vročina in splošno poletno mrtvilo, odpravljamo našo jesensko velesejmsko prireditev, obsegačo vedno posebne razstave iz kulturnega in gospodarskega področja. Te razstave so delo mnogih pridnih rok, ki so delale in ustvarjale čez poletje, ko je kipele življenje na semjišču. Nastopa zlasti jesen in zato je tudi geslo naših jesenskih prireditev »Ljubljana v jeseni«.

Letošnja jesenska velesejmska prireditev bo posvečena kmetijstvu. Nameščena bo v šestih paviljonih tako, da zavzame skoraj ves razstavljeni prostor.

Sporod letošnje »Ljubljana v jeseni«: Kmetijska razstava pod častnim predsedvom ministra za kmetijstvo g. inž. Nikole Beslića, obsega sledeče oddelke:

Semenogojška razstava

Njen namen bo nazorno prikazati našemu kmetovalcu, katera semena in poljedelske rastline morejo pri nas dobro uspevati in napredovati. Razstava bo pokazala dosežanje in odprla pogled na bodoče uspehe. Izpolnjevala je bodo fotografije in grafikon, žitarice (klasje in zrno starih in selekcioniranih kultur) in okopavine s prikazom rastlin in gomoljev.

Zelenjadna razstava

Bo obsegala tele oddelke: a) vzgoja domačega zelenjadnega semena (solata-leđenka, fižol, grah, kapusnice, kumare, čebulček, motovilček itd.); b) pridelovanje in vzgoja zelenjadi; c) vrste naše zelenjadi; d) zelenjadna hrana; e) modeli šolskih vrtov; f) zelenjadni vrtovi v delavskih kolonijah; g) zelenjad v tujem prometu; h) izvoz zelenjadi na naš jug.

Razstava sadja

Bo prikazala vsa sadna plemena in vrste, ki so v septembru sposobne za razstavo, in sicer v naravi, modelih in slikah. Podčrtana bo važnost sodobne kmetijske uporabe sadja, zlasti sušenja. Razstavljene bodo razne vrste sušilnic v modelih in slikah, kakor tudi kotli domačega izdelka za kuhanje marmelade, sterilizatorji in Most-Max kante za pripravljanje in shranjevanje sadnih sokov. Razstavljene bodo tudi Lanico-aparati za konzerviranje sadnih izdelkov v dozah. Sadjarsko in vrtnarsko društvo izda za to priliko posebno poučno knjižico o pripravi sladokov, ki bo obiskovalcem na razpolago.

Cvetlična razstava

priredi vrtnarski odtsek podružnice Sadržarskega in vrtnarskega društva v Ljubljani. Poleg domačih cvetličnih kultur bomo videli na razstavi mnogo povsem novega cvetja, kakršnega pri nas še nismo videli. Razstavljene bodo lončnice: gloksinije, gomoljaste begonije, calla Ellio tana, fukije in gorenjski nagelj; od rezanega cvetja pa: gladijole, monbrechie, tuberoze, indijske kane, anemone, levkoje, šabo nageljni, astre, antirrhinum, celosije, krizanteme, ostrožniki, calendula, galliardia, petunije, floks, scabiosa, tagetes verbenne, cinije, dalije, vrtnice itd. Razstava plemenitega cvetja bo gotovo zbudila upravičeno občudovanje siehnega obiskovalca.

Čebelarstva razstava

V Sloveniji je čebelarstvo važna panoga kmetijstva in je potreba, da se čebelarstvo še dvigne, istočasno pa tudi skuša doseči večji konzum medu. Čebelarstva razstava bo obsegala vzorec čebelnjak. A. 2. panje, kompletne garniture za kuhanje voska. Zbiralnik za vosek in ostali pribor, razne stiskalnice in kotle; nadalje še vzorce panjev drugih sistemov, standardizirane kozarce in posode za med, čebelarstva stroje, poslikane končnice starejšega izvora, priprave in orodje za selekcijo matice, učila, statistične podatke in končno veliko izbiro medu. Na razstavi pa tudi ne bo manjkalo medice.

Razstava mleka

in mlečnih proizvodov bo zelo obsežna, saj bo zavzemala skoraj polovico velikega razstavnega paviljona in podala mnogo novega: pregled mlekarstva v Sloveniji, razstavo mlečnih proizvodov in vse Slovenije (siri, maslo, jogurt itd.), popolno moderno mlekarstvo, opremljeno z vsemi stroji in končno propagandno gradivo za večji konzum mleka in mlečnih izdelkov.

Vinska razstava

z vinskim sejmom in vinskimi poskušnjami. Razstave se udeležijo mnogi razstavljalci iz vseh vinorodnih pokrajin Slovenije. Razstavljena bodo samo pristna, nerezana in tipična vina, ki bodo obiskovalcem na razpolago za poskušnjo in v nakup. Razstava bo poudarjala dobro kvaliteto slovenskega vina.

Banovinska razstava ovac

solčavsko-jezerske pasme in koz domače rjave in sanske pasme.

Banovinska razstava perutnine

kuncev in golobov. Razstava bo prirejena v doslej še nedoseženem obsegu in prikazuje kuncje najrazličnejših gospodarskih pasem, kokoši vseh važnih pasem s posebnim ozirni na domačo štajersko kokošo, pure, gosi, race, golobe itd. Razstavo bodo izpolnjevali izdelki iz kuncje angora volne, ovčja volna, kuncje krzno in usnje, krmila, orodje in razne priprave za rejo malih živali, vzorne farne, literatura, higiena in veterina.

Gospodarska razstava rib

bo prikazala v velikih kasetah in akvarijih vse naše ribe gospodarske važnosti, nadalje stanje našega ribarstva predvsem v zaprtih vodah, ribogojstvo za poštrvi, načrte in modele ribogojnic z načrtom

vzgoje, modele vzornega ribogojstva za krape in kmeke ribnike ter način njih smotrnega izkoriščanja.

Razstava gob

Gobarstvo je zelo važna panoga našega gospodarstva. Prvic v Jugoslaviji prirejena razstava gob naj napoti naše ljudstvo k nabiranju gob. V modelih in naravi bo razstavljenih nad 150 užitnih, neužitnih in strupenih gob, nadalje bo pokazan način sušenja, pakovanja in priprave za izvoz. Gobji praški, gobji ekstrakti, navodila za pravilno vlaganje gob v kis, v slanico itd. izpopolnijo to zanimivo in važno razstavo.

Razstava zdravilnih zelišč

Slovenija je bogata na samorodnih zdravilnih zeliščih. Ker pa nabiranje zelišč ni še prav organizirano, je 75% neizkoriščeno, kar pomeni tem večjo škodo, ker iz neznanstva zelo povprašuje po naših zdravilnih zeliščih, tako da pomeni nabiranje lep vir dohodkov malemu človeku in mladini. Razstava bo prikazala vsa naša važna zdravilna zelišča živa v naravi, pa tudi v slikah in fotografijah, nadalje razne kraje, kjer rasto poedina zdravilna zelišča, praktičen prikaz sušenja itd.

Poseben oddelek je določen za propagando uporabe domačih zdravilnih zelišč za dom, nadalje za pripravo raznih likerjev, prehrano in še razstavo izdelkov iz zdravilnih zelišč.

Velika razstava kmetijskih strojev

in orodja, na kateri najde naš kmetovalec vse, kar odgovarja njegovim potrebam in mu more pri delu koristiti. Kmetijsko razstavo priredita kmetijski odbor ljubljanskega velesejma in kmetijski oddelk kr. banske uprave v Ljubljani.

Razstava akvarijev in eksotičnih rib bo priključena razstavi cvetja. Organizira jo Klub akvaristov v Ljubljani.

Gospodinjstva razstava, ki jo priredi Zveza gospodinj v Ljubljani pod geslom »Več mleka — več zdravja«, bo poudarila važnost mleka v ljudski prehrani.

Razstava industrijskih in obrtnih izdelkov. Opozarjamo zlasti na veliko razstavo pohištva in stanovanjske opreme, radioaparatur, obrta, živil, galanterije in tehničnih novosti. Ni mogoče naštetih vseh zanimivosti, ki jih bomo videli na jesenski velesejmski prireditvi. Vse to si bo treba pač ogledati.

Kakor običajno, bo tudi letošnja jesen na velesejmu tekmovalje harmonikarjev, kot višek tekma za prvenstvo v Jugoslaviji in prehodni pokal za leto 1939-40 v nedeljo 10. septembra.

Razstavnemu prostoru bo priključeno veliko zabavišče, ki bo zvečer žarelo na morju luči. Zabavišče bo nudilo vsem, bave željnim dovolj pesterega razvedrila. Za to bodo skrbele številne godbe, plešišča, vrtjakci, autodrom, tobogan, iluzije itd. — Tu se bodo sestajali znanci in prijatelji iz vseh krajev naše države, da obnove in utrjuje prijateljstvo pri kozarcu dobrega vina in pri grizku domačih specialitet. Ne smete pozabiti, da bo na zabavišču velesejmske prireditve tudi variete, kjer bodo nastopali umetniki svetovnih odrov. Naš variete ima zaradi svojega izbranega sporeda že dober sloves.

In končno bo velesejmska uprava srečne izrebrance iz vrst obiskovalcev še nagradila z lepimi nagradami. Običajno se dobe med nagradami motorna kolesa, šivalni stroji, radijski aparati, kolesa in druga lepa darila. Srečne nagrade izbira komisija 11. septembra popoldne na razstavišču. Obiskovalci iz tujine odtrgajo kupon od vstopnice, napišejo nanj svoje ime in ga vržejo v zapечатeno žaro pri glavnem vходу.

Ugodnosti obiskovalcev. 50% popust na jugoslovanskih železnihicah velja za prihod v Ljubljano od 28. avgusta do 11. septembra in za povratek od 2. do 16. septembra t. l.

Ko odhajate na velesejem, zahtevajte pri postajni blagajni ali biljetarnicah Putniško poleg voznega listka še rumeno železniško izkaznico, ki stane 2 din. Na velesejmu pri blagajni, ko kupite velesejmsko vstopnico, pridržite tudi obisk na rumeni železniški izkaznici in vozni listek vam velja za brezplačen povratek. Pri povratku dajte na ljubljanskem kolodvoru žigovati svoj vozni listek.

Železniški popusti na inozemskih železnihicah. Bolgarija 50%, Poljska 33%, Italija 30%, Češko-moravski protektorat, Francija, Grčija, Madžarska, Nemčija, Rumunija in švica 25%.

Vozni popusti na parniških jugoslovanskih paroplovnih druž. Z velesejmsko legitimacijo lahko potujete v višjem razredu za verno ceno nižjega razreda.

Vizumskih pristojbin so inozemski posetniki oproščeni, če predložijo na jugoslovanskih konzulatih velesejmsko legitimacijo.

Ljubljana vas vabi. Prihittite, zadovoljni se boste vračali na svoje domove.

ZVOČNI KINO SKOLSKI DOM V ŠIBENI — TELEFON 41-79.

Nečloveške muke, ki so jih preživljali sužnji na zakletih ladji »Albatros«, v filmu

Ladja sužnjev

V glavnih vlogah: Warner Baxter, Wallace Beery, Elizabeth Allan. Predstave: jutri ob 5., 7. in 9. uri. V sredo ob 1/2 9. in četrtek ob 1/2 9. uri.

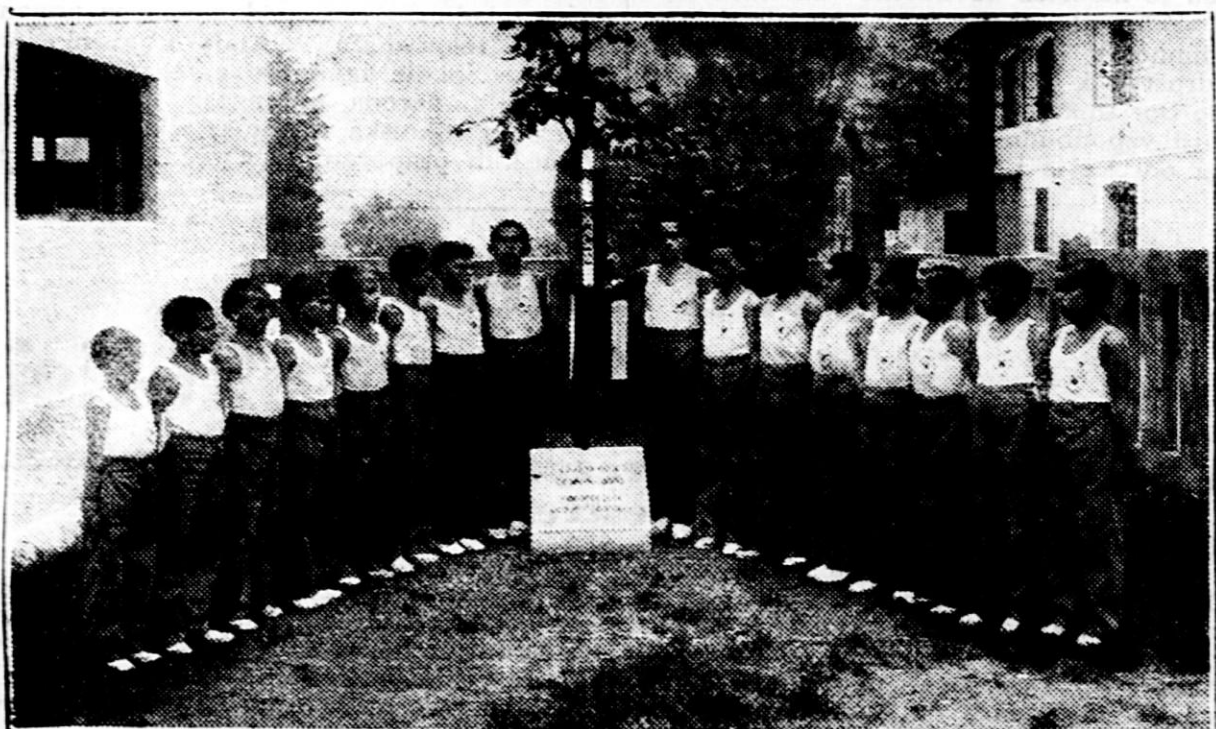
Prihodnji spored:

Kdo je srečnejši od mene?

Čitajte in širite »Slovenski Narod«!

Gasilstvo v rudarskih revirjih

Tudi v Trbovljah je zanimanje za gasilski kongres izredno veliko

Trboveljski gasilski naznataj s praporom pred spominsko lipo kraljeviča Tomislava v Trbovljah

Trbovlje, 11. avgusta

Gasilska ideja je v rudarskih revirjih že od nekdaj močno zasidrana. Že dolga leta pred vojno in tudi med vojno so bile naše gasilske čete močna oporišča probujajočih se narodnih množic. Prvotno so skušali nekdanji mogočniki razvoj narodnega gibanja zavirati s tem, da so postavili novoustanovljenim gasilskim ednicam tudi v naših krajih na čelo tujerodne voditelje, toda glas probujajočega se naroda je bil jačji kot nemška komanda. Že po nekaj letih je bila iz gasilskih čet nemška komanda odpravljena in zamenjana s slovensko. Četudi so takratna tujja oblastv budno nadzirala gibanje naših narodnih organizacij, so se naše gasilske organizacije pod slovenskim poveljstvom vendarle povolnejše razvijale, saj je imel naš narod do lastnih ljudi razumljivo večje zaupanje, zlasti, ko so začele delovati v narodnem duhu in po načelu ljubezni do trpečega in ogroženega bližnjega.

Bilo je to pred 40. leti, ko je stopil na čelo trboveljskega gasilstva pokojni g. Kramer. Kot zaveden mož in vnet gasilec je mnogo storil za narodni in tehnični razvoj mlade gasilske čete. Največji pozor, nosel pa je posvetil izobrazbi in izveščanju gasilskega naraščaja, zato je tudi dal pobudo za ustanovitev gasilskega naraščaja, ki so ga vezbali in urili za spretno in sposobne gasilce in gasilske organizatorje. To je bil prvi slovenski gasilski naraščaj, ki ga je vodil in organiziral sedanjí predsednik naraščaja gasilske zajednice in starešina naše gasilske župe g. Fran Guček iz Trbovelj.

Razvoj in razmah tega prvega slovenskega gasilskega naraščaja, katerega ideja je vzklicila v rudarskih Trbovljah, pa je preprečila svetovna vojna, toda mnogi agilni člani in delavni funkcionarji trboveljskih gasilskih čet, ki so bili vzgojeni v takratni gasilski mladinski organizaciji, danes s ponosom zatrdajo, da takrat pred dolgimi 40 leti vzgoja in izobrazba v gasilski četi ni bila samo tehnična

značaja, marveč je bila tudi strogo narodna.

Po svetovni vojni so se pričele razkopljene gasilske sile zopet zbirati v svojih matičnih organizacijah. Treba je bilo krepko prijeti, da se vrste gasilstva obnove in pomnože in gasilstvo tehnično izpopolni. Na čelo trboveljskih gasilskih čet so stopili močje krepke volje in železne odločnosti. Zopet je bila oživljena zavest, da je treba za težki gasilski poklic gasilca pripraviti kakor vajenca, ki se več let učil poklica, ki si ga je izbral. Zato je mladi in agilni, za idejo gasilstva že rojeni g. Hlastan Slavko samozavestno šel na delo in pred leti ustanovil pod okriljem trboveljske gasilske čete gasilski naraščaj, ki je prvič javno z velikim uspehom nastopil o priliki 50letnice trške gasilske čete, pri kateri priliki je bil blagoslovljen tudi mladinski gasilski prapor, ki je menda doslej edini v Sloveniji.

Zopet so dale rudarske Trbovlje pobudo za gasilsko mladinsko organizacijo, ki se sedaj močno razvija širno naše lepe domovine in ki bo vpravo ob kongresnih dneh v Ljubljani nastopila z vajami, ki jih je sestavil in nastudiral organizator gasilske mladine in inštruktor gasilstva Gasilske zajednice dravske banovine g. Slavko Hlastan.

Gasilstvo v rudarskih revirjih je bilo že od nekdaj tudi tesno povezano z razvojem posameznih rudnikov. Ta povezanost se nanaša zlasti na reševanje ponesrečenega delavstva v jamah, zunaj pa na gašenje rudniških naprav in ostalih rudniških objektov ob požarih. Rudniška gasilska četa Trbovlje pa je tudi ena najstarejših gasilskih čet v Sloveniji, saj deluje že 59 let, torej od časa ko je bil rudnik šele v začetnem razvoju. Nekaj let pozneje pa je bila ustanovljena še četa Trbovlje-trg in pred leti tudi četa Klek in Sv. Katarina, vse štiri v požarnem področju trboveljske občine.

Vse štiri čete so tehnično najboljše opremljene, saj posedujejo 5 motornih

brizgaln, 5 ročnih brizgaln, 2 mehanični lestvi, 4 orodne avtomobile in 2 reševalna avtomobila. Vse članstvo je izborno izveščano, da je kos tudi najtežji nalogi. Na področju čete se vrše redno tudi predavanja o prvi pomoči, vsako leto se ponavljajo tečaj za samaritane in samaritanke, razen tega pa goje vse čete tudi kulturno, prosvetno delo, dramatiko, petje, godbo itd.

Svoje znanje in spretnost hočejo gasilске čete rudarskih revirjev pokazati tudi na predstojećem gasilskem kongresu v Ljubljani. Četi Trbovlje-rudnik in Trbovlje-trg sta prijavili za kongres tekmovalni vrsti po 10 mož in 3 posameznike, ki bodo gotovo odnesli s tekami najboljše uspehe.

Zanimanje za gasilski kongres je izredno veliko, zlasti, ker bo spremljala gasilce — 100 mož trboveljskih čet — tudi tukajšnja delavska godba in gasilski pevski zbor.

Revija naših krajev

Ljubljana, 14. avgusta

Ena izmed najlepših kar jih je izšlo v sedmih letih njenega izhajanja, je čisto zaslužljivo številka »Jugoslovanske revije« za julij in avgust, ki je izšla te dni. Posvečena je jugoslovanskim narodnim nošam iz vseh krajev naše države. Na uvodnem mestu so objavljene res lepe slike slovenskih narodnih noš, slede pa jim slike narodnih noš iz Banja Luke, hrvaškega Ljugoslava, slovaške iz Bačka Petrova, srbske iz Sokolice Banje, bosenske, kakršno nosijo v okolici Banja Luke in Sarajeva, dalje slika hrvaške kolo v pisanih narodnih nošah, moške južnosrbske noše iz Tetova, noše iz Vlastine pri Bosilgradu ene naših najdragocenejših narodnih noš spet iz Tetova, ki je znano po svojem bogastvu narodnih vzorin in sploh narodne umetnosti, in na posled slika kmečkega dekleta v narodni noši z otoka Zlarina pri Šibeniku.

Nova številka »Jugoslovanske revije« objavlja članke urednika Vladimira Regallyja. »Po našem lepem Mariboru in njegovi okolici«, ki je posvečen mariborskim prazničnim dnevom med »Mariborskim tednom«, »Čarodejni skratje pod Slatino Radenci« in »Zagreb v davno minulih časih in dandanes« dalje članek prof. Frana Vilića o »Po našem hotelirstvu«, članke redakcije o počasnosti pri gradbi Jadranske ceste, o izjemnih prireditvi o klasifikaciji gostinskih obratov o pravilnem kraljevstvu kralja Matjaža pod našo Peco, o Njivicah na otoku Krku in o tradiciji zagrebških velesejmov zanimivo reportažo dr. Ivana Bonača »S kajakom po Savi Bohinjki«, prav tako razgibano reportažo učitelja Milana Ferjana »Ko v Prekmurju žito zori...« in prispevek M. Živkovića o našem ponosnem Šibeniku.

»Jugoslovanska revija« se je po svoji kar razkošni opremitvi, res izbranem slikovnem materialu in zanimivih člankih uvrstila med vse naše revije na prvo mesto in zasluži največjo pozornost naše javnosti. Tiska jo Narodna tiskarna v Ljubljani, urejuje pa novinar Vladimir Regally, ki je iz najprej skromne revije ustvaril našo vodilno, da z njo lahko tekmujejo z vsemi podobnimi revijami inozemstva. Uredništvo in uprava sta v Ljubljani, Knaflijeva ulica 5, letna naročnina pa je 100 din.

Na »Jugoslovansko revijo« opozarjamo posebno naše gostinske podjetnike, saj bi ne smelo biti v naših krajih nobenega gostinskega obrata brez nje!

Ah sem prispeval za šolski dom v Trnovem

Proti zavajanju javnosti

in v obrambo koristi Ljubljane

Ljubljana, 14. avgusta
Gospod urednik!
Dovolite, da se oglasimo k besedi v tej zadevi tudi lajki, ko je vendar jasno, da razni »strokovnjaki« v zadnjem času po našem dnevnem časopisu kroje pametne trzinske ljubljanske meščane.

Vsemu občinstvu, ki se zanima za porast in lepoto Ljubljane je gotovo dovolj znano, kaj je poglobitev in kaj je toliko opevani »Klopčarjev načrt«, saj se vrtijo o tem predmetu tedensko članek za članek polni ognja in žvepla na račun ubogih poglobitvenikov, za zabelo pa je preskrbljena zvrhana porcija lastne hvala, o kateri govori splošno znani ljudski pregovor: to in ono. Zato je — in še bo — take članke, pri katerih se uporabljajo tudi te besede, kakor n. pr.: K., obsodila javnost sama.

Projekt kombiniranega podvoza v Vošnjakovih ulici z dovornimi rampami z Gosposvetske in Tyrševske ceste ni nobeno Kolumbovo jajce in bi ga bila vsaka brhna, četudi lajična glava prav tako »dobro« rešila ter zato ne potrebujemo nobenih inž. K. ter nobenih »strokovnjakov«. Kdor je zadnja leta iz lastnega zanimanja zasledoval historijat projektiranja ljubljanskega kolodvora, mu je ostalo gotovo v spominu več stičnih polovičarskih rešitev, pa se nobeden od projektantov ni skliceval na koristi in prednosti svojega načrta, kakor to dela g. inž. Klopčar, ki trdi, da je bil sam napaden ter to uporablja kot vzrok za pravico napadati druge. Zaenkrat kakor čitamo iz njegovih člankov je sedaj njegova edina želja, da se od merodajnih državnih instanc postavljeno tehnični odbor odstrani in na njegovo mesto postavi drugi, ki bi z vsoto gotovosti sprejel predloge mestnega inženjerskega Klopčarja.

Predno pa to zgodi, pa bi cenjena javnost rada slišala na kakem predavanju o podrobnosti o njegovem načrtu in njegovih predlogih brez ozira na ostale projekte.

Kjer bi ljubljanski meščani imeli priliko g. projektanta sami izraziti svoje želje. Toda upamo in vemo, da se tega g. Klopčar ne bo postopil čeravno nam to v svojih člankih obljublja, ker je že imel, kakor smo čitali, dvakrat priliko porazgovoriti se s strokovnem klubu, v katerem je bil povabljen četudi kot nečlan, torej kot dobrodošli gost, pa je bil žal prvič, kakor tudi drugič na »oddihu«, dasi je bila v razpravi zadeva, katere važnost in korist je g. inž. Klopčarju tolikanj pri srcu! Zaveden pa smo, da je našel g. inž. K. vedno čas za časopisne replike našašojče se na predhodnje predavanje, iz česar sledi, da se je »vrnil« med obema debatama večeroma v Ljubljano, za debato samo na pristojnem mestu pa ni našel urice svojega prostega časa. Res zanimivo! ... Tudi take malenkosti so važne za lajko, ki ima dober čut, kaj se iz tega ali onega vzroka nekdo namenoma odteguje srečanju z javnostjo.

Nadalje nas zanima, zakaj ni g. inž. Klopčar javno odgovoril na odstavke v članku inž. Znidaršiča z dne 29. VII. t. l., kjer imenovan navaja, da je g. inž. Klopčar v posledku enega tedna objavil v vsem svojem začetku dve skici (obe sta baje iz leta 1936), od katerih je prva absolutno različna od druge ter bistveno drugačnejša. Če sta obe že 1936 l. narejeni, zakaj se ni objavila takoj druga izboljšana skica??? Toda kaj bi rekli, če je z letnico 1936 datirana skica narejena šele letos, prav v tistem vmesnem tednu??? To ne bi bilo zavajanje javnosti???

Da nadaljujemo z željami naših meščanov, se vprašujemo, kako je mogoče izvršiti 6 milijonski projekt, ko smo vendar zadnjič čitali poročilo inž. Kresnika od M. Z. D., da bi znašali stroški po takem načrtu položnega tramvajskega tira najmanj 2.875.000 din. Torej za preostale dobre tri milijone zgradi g. inž. K. tako obsežno delo? Ali pa obstaja še druga možnost, namreč ta, da g. inž. K. ni vračunal zgradbo tramvaja, niti te skoro 3 milijonske vsote ter bo počakal od prvega naslednjega Božiča, nakar jo bo dobila mestna občina, kot priden in poslušen otrok v dar ...

Ob tej priliki naj še opozorimo na važno ugotovitev. Po načrtu inž. K. znaša proračun za njegov podvoz 6 milj. din., po proračunu poglobitvenikov pa popolnoma isti podvoz 16 milj. din. Da logično nadaljujemo njegovo matematiko, ki smo jo spoznali v njegovih člankih, gradi g. inž. Klopčar 16 : 6 = 2,6 krat cenejši kot poglobitveniki. Toda on trdi, da bi poglobitveniki morali doseči v svojem proračunu vsoto najmanj 300 milj. din., zaradi česar bi zgradil g. inž. K. celotno poglobitev 2,6 krat cenejšo, to je za vsoto okroglo 115 milijonov,

torej še manj od definitivne končne vsote din 145 milj., ki so jo poglobitveniki dobili pri sestavi svojega proračuna. Zato bi kazalo, da se poveri prav njemu t. j. g. inž. K. projekt in gradnja poglobitve, saj bomo dobili na ta način najcenejše poglobitve! Toda naša citatoka javnost bo sprevidele, da je ta zadnji odstavek napisan po logični matematiki g. inž. Klopčarja, ki pa je ne bomo nadaljevali, ker je taka logika mogoča samo v otroškem vrtcu ali pa v norišnici.

Važno je nadalje za prebivalce naših predmestij, ki se vozijo z našim že itak počasnim izjemnim dejstvo, da bi morali vsi brez izjeme računati z vsaj za 10 minut daljšo vožnjo, kot pa bilo to dosedaj. Mesto, da bi se pripeljali iz Šiške naravnost v mesto, vas bo zapeljal tramvaj pri vselejmu po Bleiweisovi cesti do Bavorskega dvora, nato pa po Tyrševi do pošte; prav tako pa tudi naše Bežigradje, ki bi jih nekdo tramvaj pri javnih skladiščih zapeljal namesto po Tyrševi naravnost proti pošti, najprvo na majhen sprehod po celi Bleiweisovi do Gosposvetske ceste in od tod šele v mesto. Tudi za načrt take dobrote se mu zahvaljujemo!

Toliko g. inž. Klopčarju v blagohotno vednost in razmišljanje. Glede njegovega projekta.

Da se omejimo samo na njegov zadnji članek od 5. VIII. t. l., naj navedemo nekaj ugotovitev, ki si jih bomo pa sami prikrojili brez ozira na »strokovnjakovo« zavijanje g. inž. Klopčarja. Po naših lajičnih pojmih smatramo, da spada k »poglobitvi« izkop terena, oporni zidovi, kanalizacija, cestni objekti ter eventualne rezerve ter provizoriji za ta dela. Vse ostalo kakor: prenos in zgradbe novih kuril-

nic, naprava novega ranžirnega kolodvora, položitev oziroma preložitve vseh tirnih, signalnih in ostalih naprav itd., pa spada v poseben proračun, ki nima s poglobitvijo absolutno nobenega opravka, ker bi vsi dosedanj projekti, o katerih smo slišali, o preložitvah kolodvora izven mesta t. j. na pr. po znanem Blumenthalovem projektu ali tudi arh. Husovem projektu in drugih zahtevali najmanj iste stroške, ki spadajo, strogo vzeto, v interno prometno in finančno vprašanje železnice.

P. našim skromnem mnenju in iz vsake priročne skice si lahko vsak lajik izračuna približno količino materiala za izkop za slučaj poglobitve prog, dolžino opornih zidov ter ploščino cestnih objektov. Tako bi znašali stroški približno na primer:

1. izkop terena	1.250.000 m ³	à 15	18.750.000
2. oporni zidovi	30.000 m ³	à 180	5.400.000
3. objekti	9.000 m ³	à 1800	16.200.000
4. kanalizacija	2.400 m ³	à 1200	2.880.000
5. provizoriji	pavšal	pavšal	5.000.000
6. rezerva	pavšal	pavšal	1.770.000
			50.000.000

Niso to uradne številke, vendar smo mnenja, da jih uradne ne bodo dosti presegale. Iste nam kažejo, kaj bi stala sama poglobitev t. j. znižanje planuma za novi kolodvorski prostor. Vsi ostali stroški, ki jih dobimo če vzamemo za podlago proračun poglobitvenikov, znašajo 95 milj. din., ki pa, kot rečeno, nimajo s poglobitvijo nobenega opravka; to so stroški, ki jih bo železniška uprava v teku naslednjih let morala investirati, bodisi radi tega, ker je ves zgornji ustroj star najmanj 40 let ter je itak potreben izmenjave, nadalje radi še sedaj pretesnih razmer na vrnem in ranžirnem kolodvoru, kakor tudi iz čisto ekonomskih razlogov z pocenitvijo manipulacije, ki je trenutno zelo draga, poleg tega pa, da se bo promet hitro in nemoteno razvijal, tudi če bi narastel na višjo stopnjo kakor danes.

Teh 95 milj. bo šlo za kurilnice, skladišča, nadalje za kretince, tračnice in signale. Rečimo, da bi ta vsota zadostovala za dokončno dovršitev vseh del, ki so zamisljena po načrtu poglobitvenikov. Toda ta načrt, ki predvideva kolodvor tudi za nadaljnjih 100 let in ne samo za današnje razmere, bi bil trenutno sigurno za naše razmere preobširen, naj bo osnova za bodoče razširjanje tirnih naprav, ki bi se sukcesivno dopolnjevale. Mi ne potrebujemo tako velikega ranžirnega kolodvora, ne potrebujemo nobenih luksuznih kurilnic in delavnic.

zgradi naj se samo toliko, kolikor je najnujnejše potrebno za brezhiben obrat na sedanji višini prometa. kar bi stalo dosti manj kot 95 milj.

Vprašali se boste odkod nam toliko denar? Toda pozor ... to je vprašanje, kjer je inž. K. izgubil svoje živce. Zato pazite ...!

Po lajičnih pojmih in v kolikor gledamo druge zgradbe pri nas, računamo, da bi morala biti v glavnem dela raztegnjena na dobo do 5 let ter isto tako tudi denarni krediti, paralelno z izvrševanjem del. Letno bi bilo potem potrebnih cca 29 milj. din to je vsota, ki bi jo tri instance, kot so občina, banovina ter posebno še država gotovo zmogle. Najmanjši procent te vsote bodo nosile občina in banovina, večji del pa seveda država, ki lahko pri svojih letnih dohodkih (ki znašajo samo v ljubljanski direkciji preko 400 milj.) žrtvuje okrog 23 milj. letno skozi 5 let. Pri tem se spominjamo na visoke številke skopljanskega kolodvora (200 milj.) in projekta beograjskega kolodvora (500 milj.), ter si domišljujemo da smo še vedno skromni. Žrtve, ki jih zahtevamo od državne uprave gotovo niso pretirane, posebno če pomislimo, da jih bo država kmalu dobila povrnjene od davkoplačevalcev, katerih kupna moč bi se znatno dvignila z zaposlitvijo 2—3 tisoč delavcev — konsumentov. To ni več samo tehni-

no vprašanje, to je že socialno vprašanje, na katerega bomo vse nasprotnike večjega javnega dela v naši banovini ob priliki živo spomnili, pa naj se delo izvršuje po tem ali onem načrtu!

Ti pojmi niso potrebni nobenih večjih pojasnil, ker je vsakdo, ki malo bolj pazno zasleduje dnevno časopisje, dovolj čital o predmetni zadevi.

Če se povrtno zopet na obravnavani članek g. inž. K. kjer čitamo, da se poglobitveni načrt izvede že od l. 1939—moramo ugotoviti, da take netočne trditve bolijo vsakega resnicoljubnega ljubljanskega meščana, ki čita dnevne časopise, od katerih se marsikdo spominja, da je čital trno na belem, da je taka pisarna, ki študira vse načrte (ne samo poglobitvene) začela delovati šele avgusta 1938 t. j. lansko leto. G. inž. Klopčar je mnenja, da je treba projektirati in graditi ljubljanski kolodvor z isto brzino, kot se naši sosedi zgradili »Sigridove linije«, ki pa je bila pretekla dneve deloma pod vodo in se je zato tudi temeljito »razlezel«.

Ni vse eno davkoplačevalec ter uporabnik železnice, kako se uporablja dragoceni denar! To naj pomeni g. inž. Klopčar!!! Da bi se njemu na ljubo izdelovali projekti z brzino, ki bi jo on predpisoval, prav gotovo nikomur ne pade v glavo ter ga glede tega najbrž ne bo nihče prosil za tozadevne nasvete, ker sta brzina in temeljitost dva popolnoma različna pojma. Dovolj žalostno za njega smegla je, če je svoj mali projekt iz l. 1936 toliko časa pustil ležati t. j. polna tri leta na mizah odločujočih faktorjev in zakaj je šele sedaj prišel do večje sapa?

Se nekaj bomo kratko približili glede tehnične izvedljivosti projekta poglobitvenikov. Kot »inženjerje« bi mu moralo biti znano da tehnika malo kedaj uporablja besedo »neizvedljivo«, zato bi moral biti g. Klopčar drugačen strokovnjak, da bi nas lajke prepričal, kaj je izvedljivo in kaj ni izvedljivo. Sicer pa smo mnenja, da g. inž. Klopčar z odprtimi očmi že dolgo ni prestopil ljubljanske trošarinske linije, kaj šele državno mejo. Zato ga prav vljudno prosimo, naj nam s tem in s takim v svojih člankih priznane, sicer bomo primorani naprositi mestno upravo, da ga službeno dirigira na kako vsaj majhno študijsko potovanje preko meje.

Za zaključek prosimo še g. inž. Klopčarja za manjšo uslugo. Gotovo se še spominja svojega članka, v katerem je bilo napisano, da so v nekem mestu tudi poglobilni železnici pri istih razmerah, enakih zahtevah ter podobnih stroških, pa se baje projekt radi prenežnega proračuna ni mogel dokončati, mesto je prišlo na kant. Lepo prosim g. Klopčarja naj nam pove ime tega mesta ozi. časopisa, v katerem je bila ta žalostna zgodba objavljena.

Ob koncu svojih izjavij moramo ugotoviti še veliko nevažnost, ki jo izkazuje mestni inženjer, z očitkom, da je dolžnost mesta reševati samo in izključno mestne zadeve, brez ozira na potrebe železnice, čeravno imamo srečo, da nam država potom svojih domoljubnih organov ponuja roko za skupno delo. Ta značilna lastnost naj služi v okviru člankarjeve sposobnosti.

Mesna občina je žrtvovala pred leti stotisoče za natečaj za napravo načrtov novega kolodvorskega poslopja. Že iz tega je razvidna krepka volja mestne občine, spraviti zadevo na stopnjo aktualnosti, katero nadaljuje s tem, da sodeluje od lanskega leta, kakor smo to čitali že večkrat, v pisarni, ki dela ing. Klopčarju sive lase.

Mestno občino naprošamo zato prvič in zadnjič, da se vse sile ekstraste s strani njenih organov gradbenega urada enkrat za vselej končajo. Toliko do nadaljnjega!

Stem zaključujemo polemiko o ljubljanskem železniškem vprašanju nepleklicno in za obe strani. Uredništvo.

Velika aktivnost gorenjske železnice

hodki so znašali lani 107.363.000, izdatki pa 54.400.000 din

Ljubljana, 14. avgusta

Železnice v Sloveniji obratujejo z največjim dobičkom; dobiček znaša na leto okrog 200 — 250 milijonov din. Doslej še ni bilo ugotovljeno posebej, s kakšnim uspehom obratujejo gorenjske železnice, a zdaj je izšla izredno poučna brošura ljubljanske oblasti uprave Zdrženja železniških uradnikov. V nji je objavljena temeljna razprava o gorenjskih železniških progah, o njihovi donosnosti, nujni potrebi položne drugega tira, o vprašanju uvedbe motornih vlakov itd. Brošura ima kot pripomoček proučevanja naših železniških in splošnih gospodarskih razmer dokumentarno vrednost. Iz nje posnemamo naslednje zanimive podatke.

POTNIŠKI PROMET PASIVEN

Potniški promet na gorenjskih progah narašča od leta do leta; l. 1926 je znašalo število potnikov 1.874. 272, lani 2.924.546, kar pomeni, da se je povečalo za 56%. Tu di število vlakovnih kilometrov se je povečalo za 56%, kar upravičuje uvedbo večjega števila vlakov. Na progah Ljubljana—Jesenice in Kranj—Trzin odpade na vlakovni kilometer 4,03, od česar na Ljubljana—Jesenice Rateč—Planice 1,93 in v 2,59 potnika; to pomeni, da na teh dveh progah vozi dovolj vlakov. Za marsikoga je presenetljivo, da izdatki za potniški promet precej presegajo dohodek — izdatki 23.018 milijona in dohodki 16.383 milijona din; izguba pri potniškem prometu torej znaša na leto 6.635.000 din. Potniški promet je pasiven zaradi nedovoljene zasedenosti garnitur, zaradi številnih voženj po znižani voznini itd. Vedeti pa moramo, da so te proge po potniških sicer zelo frekventne. Dobidek dajeta tovrni in tranzitni promet. Največje dohodek na gorenjskih progah izkazujejo postaje v industrijskih krajih, Jesenice, Kranj, Slovenski Javornik, Škofja Loka in Trzin. Dohodki prog Jesenice—Bistrica—Bohinjsko jezero in Jesenice—Rateč—Planice so neznatni. Večji

del deficita v potniškem prometu odpade na ti progi, saj znašajo dohodki na vlakovni kilometer le 10,2 din nasproti 25,1 din na drugih progah. Če bi hoteli odpraviti deficit v potniškem prometu, bi težko znižali število vlakov, pač pa bi morali vzeti iz prometa število vagonov.

Na vseh gorenjskih progah so garniture povprečno zasedene do 48,8%, kar je zelo malo; vendar je to povprečje za celotni promet, med tem ko so izredni vlaki, izletniški romarski itd., vedno vprav nabrati. Rečni vlaki so pa ob delavnih navadno slabo zasedeni, česar pa neželjski potniki navadno ne vedo. Popolne zasedenosti ni mogoče doseči iz raznih prometno tehničnih razlogov na nobeni progi. Pri pravilni organizaciji vlakovnega prometa, s temeljitim in podrobnim poznavanjem sestave in potreb potniškega prometa, doseže največ 75% zasedenost garnitur. Temu se že približuje proga Ljubljana—Jesenice z 61,5% zasedenosti in progovni odsek Jesenice—Hrušica s 60%. Število potnikov na gorenjskih progah znaša na dan v obeh smereh okrog 1.538 potnikov in pri 75% zasedbi garnitur bi smelo število se. češev znašati 2.050, namestu sedanjih 3.360.

ZAKAJ BI MORALA BITI GORENJSKA PROGA DVOTIRNA

Promet na gorenjski železnici je tako narasel, da se kažejo čedalje bolj pomanjkljivosti proge, ker je enotirna. Obremenitev proge Ljubljana—Jesenice je znašala lani še okrog 4.230.000 brutotonskih kilometrov na kilometer proge. S tem je prekoračen gospodarstveni propustni velik prog in posledica so dan za dnem velike zamude. Sicer je pa tudi že proga zelo izrabljena ter je slabo vzdrževana. Potovalne brzine vlakov so zato zelo majhne, brzih vlakov 44,4, potniških 32,7 in brzih tovrnih vlakov 19,3 km na uro. Pomisliti moramo, da je gorenjska proga mednarodnega značaja, na kakršnih menda ni nikjer tako počasne vožnje. K temu je treba še

pripomniti, da so navedene potovalne hitrosti računane po voznem redu, a vlaki na tej progi vozijo že skoraj stalno z zamudami. Lani oktobra, ko je bil najmočnejši promet, so znašale zamude pri vseh vlakih okrog 40 ur, kar je treba pripisovati samo temu, kar je proga enotirna. Povprečno znašajo zamude na gorenjski progi Ljubljana—Jesenice na dan najmanj 20 ur. Železniška uprava trpi pri vsaki uri zamude najmanj 100 din škode, na leto torej približno trideset milijonov din. K temu je treba prišteti še izgubo zaradi postankov vlakov na postajah zaradi srečanja, in sicer zaradi večje porabe premoga in obrabe vozil, dalje je treba računati še, da traja vožnja dalje časa zaradi križnih postankov. Skupno znaša škoda na leto zaradi enotirnega značaja proge 1.93.000 din.

STROŠKI BI ZNAŠALI 60 — 100 MILIJONOV DIN

Ker je gorenjska proga visoko aktivna, je že to razlog za položitev drugega tira. Železniška uprava bi prihranila na leto najmanj 1,2 milijona din, ko bi bile odpravljene zamude ter postanki vlakov na križiščih. Potovalne brzine bi bile povečane

tako, da bi se potovalni čas skrajšal za 15 do 35%. Potovalni čas po voznem redu bi bil tudi resničen, ker bi bile zamude neznatne. Potovalni čas na progi Ljubljana—Bistrica—Boh. jezero bi se skrajšal od 193 na 138 minut ali za 29%. Omogočena bi bila uvedba večjega števila potniških vlakov, kar bi bilo potrebno zato, ker za hteva sestava sedanjega potniškega prometa manjše vlakovne edince pri gostejšem obratu. To pa zdaj ni izvedljivo na enotirni progi. Proga Ljubljana—Jesenice moramo priletevati med mednarodno železniško omrežje, saj je kot podaljšek transverzale Beograd—Ljubljana izredno pomembna prometna žila, ki veže Balkan s srednjo Evropo. S položitvijo drugega tira bi se propustnost (kapaciteta) proge najmanj potrojila (ne samo podvojlja!) in bi gorenjska proga tudi v daljši bodočnosti zmagovala porast prometa ter bi se njena donosnost še znatno povečala. Stroški rekonstrukcije proge s položitvijo dvojnega tira bi znašali 60 do 100 milijonov din, to se pravi komaj nekoliko več kakor znaša čisti dobiček te proge v enem samem letu!

Prihodnjik bomo opozorili še na nekatere nujne preureditve na gorenjski progi.

Ljudsko šolstvo v novomeškem srezu

Nedostatkov je sicer še mnogo, a v splošnem je bil storjen po vojni velik korak naprej

Novo mesto, 12. avgusta

Šolstvo v novomeškem srezu je bilo v predvojni dobi zelo pomanjkljivo in v nekaterih krajih naravnost zanemarljivo. Otroci iz podeželskih vasi, oddaljenih od šole po več ur, so pouk zanemarjali in je bila sprito tega za učitelja prava sreča, če je dobil pred svoje oči enega izmed teh otrok enkrat v tednu ali mesecu. Zaradi redkih šol, pomanjkanja učnih moči in drugih nevednosti ni bilo čuda, da so se iz naših podgorskih vasi rekrutirali analfabeti, ki so svoje neznanje v pisavi in branju kasneje v letih svetovne vojne in sploh v življenju bridko občutili na svoji lastni koži. Takih kričevih, obenem žalostnih pojavov je bilo zlasti veliko iz naše Dolenjske. Po vojni se je v tem pogledu storilo marsikaj koristnega. Znašlo se je število šol, izdatno pa se je pomnožil kader učiteljev. Kar pa je glavno — predpisi o posebnosti ljudske šole so se pričeli izvajati z vsoto strogosti. Sicer se lahko najdejo tudi še danes razni nedostaki v našem ljudskem šolstvu, vendar pa gre to zgolj na račun pomanjkanja učilnic, kar nam bo povsem stvarno razodela statistika o našem ljudskem šolstvu v srezu.

Ob koncu letošnjega šolskega leta je v srezu 44 državnih in 1 privatna šola, ki jo vzdržujejo šolske sestre v Šmihelu. Izmed teh je ena moška in ena ženska in 43 mešanih ljubskih šol. Poleg tega sta še dva otroška vrtca v Novem mestu in Šmihelu. Nadalje imamo 4 šole z enim oddelkom (razredom), 10 šol z dvema oddelkom, 6 šol s 3 oddelki, 9 šol s 4 oddelki, 4 šole s 5 oddelki, 5 šol s 6 oddelki, 2 šole s 7 oddelki, 2 šole s 8 oddelki, 1 šola z 9 oddel-

ki, 1 šola z 11 oddelki in 1 šola z 12 oddelki. Vsega skupaj 45 šol s 190 oddelki ali razredi, za kar bi moralo biti tudi ravno toliko učilnic, a jih je samo 121. Primanjkuje jih torej 69. Temu pomanjkanju prostorov se odpravljamo na ta način, da se vrli pouk v gotovih krajih in učilnicah ves dan, dopoldne en razred, popoldne drugi, kar pa seveda ne odgovarja higijenskim predpisom in pravilom. Šola obiskujejo otroci je bilo ob koncu šolskega leta 9531; 4830 dečkov in 4701 deklica. Na en razred pride 50 otrok. Razrednih učiteljev je bilo 179 in sicer 49 moških in 130 žensk. Na dveh šolah, St. Peter in Šmarjeta, sta še oddelka za oddaljene šolobvezne otroke (šolska stanica), katera obiskujejo otroci iz oddaljenih krajev samo trikrat tedensko. Najslabše so baje razmere na šoli v Šmarjeti, ki ima največ šol obiskujočih otrok, a samo tri zatoreh in skrajno neprimerno, higijenskim predpisom popolnoma neodgovarjajoče učilnice. Na eno učilnico pride na tej šoli povprečno na dan 150 otrok.

V času krize so se zgradila v srezu tri nova šolska poslopja. V Knežji vasi, Slatniku in Dolžu, ki se dokončava in bo s prihodnjim šolskim letom izročena svojemu namenu. Radi obsežnosti in velikosti števila razredov je srez sedaj po novem razdeljen v dva nadzorska sreza in sicer Novo mesto I in Novo mesto II.

Pred 30 leti je bilo v srezu 36 šol — 14 enorazrednic, 9 dvorazrednic, 9 trirazrednic, 1 štirirazrednica, 1 petrazrednica in 2 šestrazrednice. Skupaj je bilo 63 razredov v vsem srezu s 63 učnimi močmi. Vidimo torej, kako velik je napredek ljudskega šolstva v novomeškem srezu po vojni.

Ali veste, kaj je kolekcija?

Trafikanti imajo z njimi hude križe in težave, pa tudi škodo

Ljubljana, 14. avgusta

Ne gre za zbirko znamk in tudi ne za kakršnekoli zbirateljske predmete strastnih zbiralcev. Vendar je »me kolekcija« v našem primeru res posrečeno. Prizadeti »zbirateljski« pa niso z njimi zadovoljni. Lepo je, če zbiraš kakršnekoli spominske predmete in včasih je zbiranje celo koristno, saj so nekatere zbirateljske zbirke vprav dragocene.

V našem primeru pa gre za »kolekcijo«, ki je dobro znana trafikantom. Ime »kolekcija« so dobili nekateri tobačni izdelki, v posebnih zavojčkih, zbrani v izvestnem številu. Toda beseda kolekcija je dobila širši pomen ko so te »kolekcije« marsikomu obležale med drugim blagom, kakor da jih v resnici zbira za spomin.

Cigarete pa nikakor niso primerne kot zbirateljski predmet zlasti še, če jih trafikant zbirajo nehoti. Takšne trafikantske kolekcije bi lahko ležale v trafikah še v spomin poznim rodovom, ko bi trafikant raje ne utrpel 15% izgube pri nabavi cen. Ko je monopolna uprava uvedla kolekcije, je pač računala, da bodo šle dobro v denar, a računali so jo pustili na cedilu. Kolekcija je bila ponesrečena za monopolno upravo, trafikante in kadilce. Toda najbolj je bil v resnici prizadet trafikant: dovolj je znano, s kakšno težavo si revni trafikanti služijo grenak kruh, kako majhna je provizija in da pogosto izkupička ne smejo porabiti za najnujnejše življenjske potrebe, temveč ga morajo zopet naložiti v blago izgube pri blagu pa niso majhne, že zaradi pokvarjenih cigaret ali raztrganih znamk.

Ko se je izkazalo, da kolekcije ne gredo v denar in so se jih trafikanti otepli, je bil izdan nalog, da morajo trafikanti vendar imeti v zalogi za vsak primer tudi to blago. Tako so trafikanti začeli nalagati težko pogrešani denar še v kolekcije. Da bi riziko vseeno ne bil prevelik, je bilo trafikantom dovoljeno vračati neprodane kolekcije po 6 mesecih, da so zaležane tobačne izdelke v tovarnah zopet predelali. Toda trafikanti niso prejeli povrnjene več polne vrednosti kolekcije; odbili so jim 15%. Ko se je trafikant tako »poceni« iznebil kolekcije, bi se moral po predpisih seveda zopet založiti s svežim blagom. Tako bi se ta trgovina lahko nadaljevala, dokler bi trafikant ne bil prisiljen vreči puške v koruzo.

Seveda ne smemo trditi, da so ostale neprodane vse kolekcije. Zgodilo se je, da je ta ali oni trafikant zaslužil po 5% pri kolekciji, drugi pa izgubil po 15%. Vendar s tem še nismo razodeli zadnje skrivnosti kupčevanja s kolekcijami. Znano je, da kolekcije kupujejo ljudje navadno le zato, da koga obdare, n. pr. ob godovih. Obdarovanec so seveda zelo veseli tako lepih daril, zlasti še, ker vedo, da so kolekcije precej drage in da namestu njih dobe lahko celo grmado cenenih cigaret. Vprašu-

jete se, kako. Zadeva je povsem enostavna. Obdarovanec kot kadilec pogosto ceni bolj kvantiteto kakor kvaliteto. Zato vzame kolekcijo pod pazduho in se oglasi pri trafikantu. Trafikant mora biti posebno obziren do svojih odjemalcev, ker mu gre za sleherni paro skromnega zaslužka. Zato mora pogosto izkazovati odzupalcem tudi usluge, ki mu neposredno škodujejo. Ko torej obdarovanec poprosi trafikanta več ali manj vljudno, naj mu zamenja »kolekcijo« za »drave« ali »zete«, kakor naj mu trafikant prošnjo odkloni? Tako so trafikanti dobivali nesrečne kolekcije zopet v zalogo.

In kako so si pomagali trafikanti? Na deželi ali na periferiji so imeli trafikanti še manj izgledov, da bodo kdaj prodali »kolekcije«. V strahu, da jim bo nesrečno blago v veliko izgubo obležalo na zalogi, se je ta ali oni napotil k svojemu tovarisu v mesto, da izmoleduje pri njem prevzem kolekcije, ker trafikant v mestu ima vendar več izgledov, da bo prodal to blago. Vendar tudi v Ljubljani ni mnogo trafik, ki lahko prodajo kolekcije; morda sta le dve, kjer imajo v zalogi brez rizika to blago.

Kolekcije so torej najboljši primer, ki nam kaže, kako včasih povsem posrečena zamisel izgubi svoj smisel tako daleč od namena, da celo škoduje, namreč, da bi koristila. Naš primer je pa zanimiv zlasti zaradi tega, ker kaže, kako malo cenijo kadilci opremo in zunanji videz ter tudi kakovost izdelka in da igra glavno vlogo le cena. Če bi bile pri nas izdane še slabše cigarete od »drav«, bi se kadilci začeli trgati za nje, samo, če bi bile še cenejše.

Iz Semiča

— Huda suša v Beli Krajini. Take suše ne pomnijo niti stari ljudje. Najbolj je prizadeta semiška gora, že 10 let ni bilo tako polno sadje in vinogradi kakor letos. Zdjaj pa še pada sadje z dreveja, osobito slive, mnogi pa trpe vinogradi, ki leže na hribu, kjer je kamenit teren. Tod se je grozde v splošnem osušile, tako da ne bo siromasni kmet dobil niti za galico povrnjenega denarja. O poljskih pridelekih pa niti ni treba govoriti, ker se je vse posušilo. Najhujiši udarec bo za kmeto, ker ne bo krompirja, niti denarja, a jesen je pred durmi. Sola se bliža, rok za davke, povrhu pa še pridejo plačilni obroki dolgov. Kje naj vzame ubogi kmet denar? Nujna pomoč je potrebna vsej Beli Krajini, sicer bo pel boben.

Pred 25 leti ob pričetku svetovne vojne

niso vedeli, da so se s svojimi odločitvami in dejanji uvrstili med zgodovinske osebnosti

Pred 25 leti v začetku avgusta 1. 1914. se je odpravil mlad profesor, ki je učil zgodovino na pariškem liceju Condorcet, k vojakom. Bil je mobiliziran in dodeljen 31. diviziji kot rezervni podčastnik. To je bil sečanj predsednik francoske vlade Edvard Daladier. Iste dni se je pred 25 leti reval slikar javil pri vojaškem preveljstvu v Salzburgu. Pregledali so ga in ugotovili, da ni sposoben za vojaško službo. Zato se je javil kmalu nato kot prostovoljec v nemško armado. Prišel je k 16. pehotnemu bavarskemu polku, katerega so poslali v Flandrijo. To je bil sedanji nemški vodja in kancelar Adolf Hitler. Slikar Adolf Hitler je postal korporal in je bil odlikovan z železnim križcem, profesor zgodovine Edvard Daladier je postal kapetan in je bil odlikovan z vojnimi križci in s križcem Legije časti.

Maršal Foch je bil pred 25 leti na odhodu v Bretaniji kot poveljnik 20. divizije. Poklicali so ga z nujnim pozivom z bolezenskega dopusta. Njegov zdravnik je menil, da Foch ne bo več dolgo živel. Foch je bil hudo bolan, še dve leti po tem dogodku je bil takorekoč v stalni zdravniški oskrbi.

Svetovna vojna je izbruhnila, ko se je poveljnik 33. polka 40 let stari polkovnik Petain pripravil na vpokojitev. Če bi se vojna pričela nekaj dni pozneje, ne bi Petain prišel pred 25 leti na važno mesto v francoskem generalnem štabu in njegovega imena bi danes najbrže nihče ne poznal.

Pred 25 leti je prestopil v Alzaciji ognjeni krst podporočnik 112. pehotnega polka Herman Goering. Zaradi revmatizma pa je bil primoran zapustiti pehoto in se je javil k letalcem.

V Sibiriji so pred 25 leti strogo nadzorovali jetnika, ki je pred tem že nekajkrat pobegnil iz zaporov. Že leto dni je v preganjanju, še nadaljnja tri leta bo moral biti kaznenec, o katerem so pazniki vedeli povedati, da je od sile trdoglavl in da piše nerazumljive stvari ter ves dan premljuje o nečem. To je bil Džungarski, ki pred 25 leti ni vedel, da ga bo nekoč poznal ves svet kot Stalina.

V Milanu je pred 25 leti mrzlično korakal po svoji pisarni glavni urednik socialističnega lista »Avanti« Benito Mussolini. Težak problem intervencije Italije ga je mučil. Ortodoksni socialisti so bili proti

temu, da bi se Italija vmešala v vojno, zato je Mussolini dva meseca kasneje v oktobru odstopil kot šef stranke in kot glavni urednik njenega glasila. To je bila Mussolinijeva najvažnejša odločitev v življenju, tedaj je krenil na pot, ki ga je peljala na vrhunec. V teku avgusta in septembra 1. 1914. je napisal sam Mussolini pozneje v svojih spominih, sem doživljal tragične dneve v dvomih, nemiru in uganjanju.

V Ameriki so bile pred 25 leti gojenke penzionata Oldfield v dravi Maryland na počinčih. Ena izmed njih, ki je bila stara 18 let, se je pripravljala za vstop v svet. Kopnela je po življenju, po svobodi. V penzionatu je bila pod stroгим nadzorom koščne mase Mac Culloch. Zadel je zahajati v Country Club v Catonsville z mladim Ouburnom, s katerim se je kmalu nato omočila. Danes po 25 letih prodaja Osborn avtomobile v mestu Cockeysville, njegova žena Wallis Warfield pa je vojvodinja Windsorska.

V Angliji na gradu Glamis, rezidenčni grofov Strathmore in Kinghorne se je pred 25 leti jokala 14 let stara deklica. Njeni bratje so se prijavili v vojsko. To je

bila Elizabeth Angela Bowes Lyon, ki je danes angleška kraljica.

Is slavnega vzgajalca angleške aristokracije Etona se je pred 25 leti vrnil domov 17letni gojenec. Javil se je prostovoljno v armado in nekaj tednov kasneje je svedel v strelskem jarku na fronti, da je padel njegov brat John v Flandriji. V obupu se je mladenič pogel med ognjem iz rova, a usoda mu je bila mila, samomor se mu ni posrečil, nobena nemška krogla ga ni zadela. To je bil Anthony Eden.

Sedanji papež PIJ XII. je bil v začetku avgusta 1. 1914 kardinal Pacelli, vatičanski tajnik.

France je kot poročnik poveljeval od delku Marokancev v Afriki.

Litvinov je bil trgovaški potnik v Londonu.

Landberg je bil 12 let star in je študiral slovnico.

Rydz-Śmigły si je pustil rasti brado pred 25 leti, da bi bil videti starejši. Bil je v avstrijski armadi, posrečilo se mu je priti v elitne poljske čete, ki jim je poveljeval Pilsudski. Z njim se je boril proti Rusom v isti legiji slušatelj visoke trgovske šole na Dunaju Jožef Beck. Oba sta se borila za svobodo Poljske.

Franklin Roosevelt je bil pred 25 leti tajnik v ministru za mornarico. V svojem reportu je poročal v začetku avgusta 1. 1914. da bi utegnla Amerika imeti ogromno škodo, če bi ostala do dogodkov v Evropi ravnodušna. Istega mnenja je bil njegov šef Daniels. Oba sta bila prepričana, da Amerika ne bo mogla ostati nevtralna in sta pričela akcijo za ojačanje ameriške pomorske sile.

To so bili ljudje, ki pred 25 leti niso vedeli, da so se s svojimi odločitvami uvrstili med zgodovinske osebnosti.

Pograbil je metlo in jo pomolil črtnikom pod nos. Jako so seveda opozorili, kako se je treba vesti, kar pa ni prav nič zaleglo. Še potem, ko sta bila orožnika v gostini Marjane Grosčeve, je mislil Jaka, da je nujno potrebno brusiti jezik. Naročil je pol litra vina in zmerjal orožnika. Sopilci so ga hoteli pomiriti, kar pa se jim je le deloma posrečilo. Ker pa je nedostojno vedenje, zmerjanje in žaljenje uradnih organov v nasprotju z zakonom, bo moral sitni Jaka plačati lenarno globo ali pa bo sedel.

Denar mu je izginil. Malo dalje kakor bi bilo potrebno, se je zadržal v nedeljo v Poljanah 47letni Matevž v družbi posestnika Dolence Jožefa iz Volč. Okrog polnoči sta jo mahala domov. Dolence, ki zna ceniti gostoljubnost, je povabil Matevža na prenočišče, zlasti zaradi pozne ure. Pri peči v spodnji sobi si je izbral Matevž ležišče in zasopal takoj kakor ubit. Dolence sam je šel v svojo spalnico. Ob pol štirih zjutraj se je Dolence zbudil in je preloži svoj denar iz hlačnega žepa v žep suknjice, nato pa je šel krmiti živino. Medtem ko je bil Dolence v hlevu, se je zbudil tudi Matevž. Odrazil je v gornje nadstropje in brez je videl, da so vrata odprta, je legel preko pomislekov v Dolencevo posteljo. Lahko si mislimo gospodarjevo presenečenje, ko je zagledal v svoji postelji človeka, ki je tako grdo zlorabil njegovo gostoljubnost. A to še ni bilo vse. Ko je namreč segel Dolence v žep po denar, da bi kupil cigarete, je segel v prazno. Denar je izginil. Naravno, da je osumil tatvine Matevža, ki pa o kraji ni hotel ničesar slišati. Matevž pravi, da je zato zamenjal ležišče, ker ga je spodaj zeblo, pa je hotel po gornjem hodniku na sosednjem seno. Odprta vrata so ga zmotila, da ni šel naprej. Tatvino odločno zanika. Matevž je prostovoljno ponudil Dolencu 40 dinarjev, s čimer pa ta ni zadovoljen. Hoče imeti svojih 80 din. Ker si sama nista mogla pomagati, je posegla vmes oblast. Matevžu so od njegovega denarja vzeli znesek, o katerem domnevajo, da je bil ukraden končno sodbo, ali je Matevž res posegel po tujem denarju pa bo izreklo sodišče.

Iz Poljanske doline

Ne žali orožnikov! Na čudnega patrona so naleteli včeraj teden poljanski orožniki. Po svoji službeni dolžnosti so prispeli v Javorje in se ustavili za trenutek pri kovaču Lovru Tavčarju. V kovačnici se je močel neki Jaka iz Podvrha, ki se je zaburil, čim je zagledal orožnike.

Tujskoprometna zveza Ljubljana, Tyrševa cesta št. 11

vabi v domača
letovišča

Bohinj, Cerknica, Dolenjske toplice, Dovje-Mojstrano, Gorje, Jezersko, Kostanjevica, Laško, Novo mesto, Metlika, Poljane, Vršno goro, Polzevo, Radovljica, Sevnica, Škofjo Loko, Trzin, Zirovnica itd.

PODROBNE INFORMACIJE IN PROSPEKTI vseh turističnih krajev Slovenije, zdravilišč, letovišč, planinskih postojank, kakor tudi posameznih turističnih obratov, hotelov, penzionov itd. v poslovalnicah:

LJUBLJANA — Tyrševa 11, Masarykova 14, Glavni kolodvor: BLED: KRANJSKA GORA: JESSENICE: RATEČE-PLANICA: SV. JANEZ V BOHINJU: KORENSKO SEDLO: PLANINA PRI RAKEKU.

LIPSKI JESENSKI SEJEM 1939.

ZACETEK 27. AVGUSTA:

60% POPUSTA NA NEMSKIH
ZELEZNICAH. ZNATNI
POPUSTI V DRUGIH DRZAVAH

VSA POJASNILA DAJEJO:

ZVANICNI BIRO LAJPCISKOG
SAJMA — BEOGRAD, KNEZ
MIHAJLOVA 33/L

IN ČASTNI ZASTOPNIKI:

ING. G. TÖNNIES, LJUBLJANA,
TYRŠEVA 33, TEL. 27-62

JOSIP BEZJAK — MARIBOR,
POSPOKA UL. 25, TEL. 20-97

Pogrebni zavod
Gaišek Ivan, Ljubljana

Po kratki in mučni bolezni je umrl v 68. letu starosti gospod

FRAN DRAŠLER

POSESTNIK IN USNJAR

Truplo blagega pokojnika prepeljemo v torek 15. avgusta popoldne iz Ljubljane, mrtvaška veža v bolnišnici, v Jelo Borovnico, odkoder bo ob 15 pogreb na pokopališču v Borovnici.

Borovnica, Cleveland, 13. avgusta 1939.

FRANK, LADKO, MIRKO, JOŠKO, sinovi; EMA por. DROBNIC, ZVONKA, LIL, MILENA, hčerke — in ostalo sorodstvo.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekliti, izjave beseda Din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej.
Najmanjši znesek 8 Din

Male oglase

»Slov. Narod«

sprejema upravo
do 9. ure dopoldne.

V GOSTILNI PUTRICH
Janes in jutri ples! — Vljudo
vabljeni. 2495

GOSTILNA MARINSEK
Prečna ulica 6
nudi cenjenemu občinstvu naj-
boljša in najcenejša jedila in
pijace vseh vrst. 2476

MALINOVEC

pristen, naraven, s čistim sla-
dkorjem vkuhan — se dobi na
malo in veliko v lekarni dr. G.
PICCOLI, Ljubljana, nasproti
»Nebotičnika«.

PO PRIZNANO NIZEH

ČENAB
si nabavite najboljše moške
oblačila, perilo in vsa praktična
oblačila pri PRISKERJU,
Ljubljana, Sv. Petra cesta 14
1. T.

TURISTI!

Predno odhajate na planine, ne
pozabite si nabaviti fin cvetlični
med v Medarni — Ljubljana,
Židovska ul. 6. 36/T

NAJBOLJŠO MEDICO
dobite v Medarni — Ljubljana,
Židovska ul. 6. 36/T

KLISEJE
END IN
VEČBARVNE
Jugografika
SV. PETRA NASIP-ST. 22

SLUŽBE

VAJENCA
za slikarsko in plesarsko obrt
sprejem takoj. Hrana in sta-
novanje v hiši. Prednost ima
dober risar. Slikarsko podjetje
Jemc Franc, Bled. 2469

POSEST

Beseda 50 par, davek posebej.
Najmanjši znesek 8 Din
OREHOVA JEDRCA
lepa, izčiščena, dobite najceneje
v Medarni — Ljubljana, Žido-
vska ul. 6. 36/T

ENONADSTROPNA VILA

z gospodarskim postopjem, hlev-
vom za par konj ter čez 20.000
m² stavbnih parcel okoli vile,
napredaj Več pove Marija Jan-
čar, Ljubljana, Sv. Petra c. 27.
2463

HISO Z GOSTILNO

rafiko, 2 orala sadonosnika,
njive, živinski hlev, prodam za
din 69.000.— Potrebno din 50
isoč. Informacije: Ivan Pančič,
Poljane, Žuška vas. 2458

PRODAM

NAMIZNE HRUŠKE
sveže, debele, jabolka kg din
2.75, slive 1.4 za vkuhanje in
mezo din 2.50 franko voz-
nina, razpošilja v košarah po
50 kg G. Drechsler, Tuzla. 2470

NAJBOLJŠI TRGOVSKI

premo
KOKS, SUHA DRVA
L. POGAČNIK
Bohoritova 5 — telefon 20-69

MOSKE SRAJCE

kravate, spodnje hlače še vedno
najceneje pri I. Tomičič, Sv.
Petra c. 38. 2457

MOTOR

angleške znamke, 350 ccm, v
odličnem stanju, z električno
razsvetljavo, prodam za 4.500
din ali zamenjam do 100 ccm
DKW. Ogled pri Artniku Ri-
hardu, frizerju, Brežice. 2456

Makulturni papir

proda

uprava »Slovenskega Naroda«

Ljubljana, Knafljeva ulica št. 5

V Menzi

»Nova ljudska kuhinja«

Kolodvorska ul. 8

dobi vsakdo ves dan izborna domačo hrano.
Abonenti 10 do 12 din dnevno. Palačinke din 1.—

Podpisani ing. Ledi Ivan, arhitekt v
Ljubljani, sem v juniju 1. 1934. izjavil, da
g. Kalc Jakob, zidarSKI mojster v Ljublja-
ni, pri izvrševanju prevzetih zidarskih del
ni zanesljiv in zlasti pri porabi gradbene-
ga materiala ne postopa pošteno. Obzlu-
jem in preklujem to svojo trditve kot
neresnično in izjavljam, da nimam nobe-
nega povišnega očrta g. Kalcu Jakobu v
izvrševanju njegovega poklica kakršneko-
li nezanejaljivosti, oziroma nepoštenosti.
arh. Ledi Ivan

Na debelo!

Na drobno!

FR. ŠEVČIK, LJUBLJANA

Židovska ulica 8 Telefon 33-78
Orožje, municija za lov, šport in obrambo, lovsko-športne
in ribolovne potrebščine po najnižjih cenah.
Prepričajte se o izviru, ceni in kvaliteti!

Obiščite gostilno pri »Lovcu«

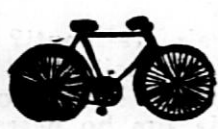
Cesta 29. okt. (Rimska c.) 24,
Bleiweisova c. 2

Izborna kuhinja, mnogovrstna izbira prvovrstnih
domaćih in dalmatinskih vin, sveže pivo v sodčkih
itd. Abonenti dnevno 10.— do 14.— din.

Ekspres kava din 1.—!

KOLESA

NAJNOVEJŠI OTR. VOZIKI

MOTORJI
TRICIKLI
SIV. STROJI

Igračni vozčki, skiroji, avtomobilčki, koles deli

TRIBUNA F. B. L. LJUBLJANA

Podružnica: MARIBOR

Ceniki franko!

A. P. MELNIKOVA.

ZAGONETNA SMRT KNEZA KOSTROVA

ROMAN

— Navdušen sem in globoko se klanjam pred
vzvišenostjo te žene, je dejal Oleg, ko se je vrnil
k Murzajevu. — Tako žensko je treba spoštovati.
Moj brat si je znal izbrati ženo. Po zunanosti an-
tični kip, po duši plemenita Rimljanica. Poskusite
zdaj najti drugega človeka, ki bi odklonil milijon,
kakor staro čunjo.

— Kakšen milijon?
— To je vprav zadeva, v kateri vas bom po-
treboval kot zaveznika. Pomagajte mi, prepričati
jo, naj bo pametna. Prečitajte tole zadnje bratovo
pismo, ki sem ga našel v predalčku pisalne mize.
— Kaj pravi na to? — je vprašal Murzajev, ko
je prečital pismo.

— O denarju noče ničesar slišati.

— Zares, to je bitje, kakor da ni s tega sveta.
Nekakšen posebljen angel, — je pritrdil Mur-
zajev. — Moja beseda bo težko učinkovitejša od
vaše, zlasti pa od besed vašega brata. Vendar pa
hočem poskusiti to. Pismo mi je dobrodošlo. Ali
bi mi ga posodili za nekaj dni in tudi nekateri
listine z lastnoročnim podpisom vašega brata?

— Čemu vam pa bodo?

— Kratko pokojnikovo pismo mi vsiljuje misel,
da-li ga je res pisal on. Potrebujem nekaj podpisov

vašega brata za izvedenca. Čim več jih bo, tem
bolje bo Pisava tega pisma je za nas zelo važna.
Razpoloženje človeka med pisanjem vpliva na nje-
govo pisavo. Če je to pismo res napisal vaš brat,
ga je pisal v enakem razpoloženju kakor tole pi-
smo.

— Kakšni dvomi so se mogli pojaviti glede pi-
sma?

— Med kemično preiskavo so izginile črtice pisa-
ve pod vplivom kemikalije in madeži, ki jih je za-
pustilo na papir položeno pero, so postali rdeči,
nasprotno so pa postale pod vplivom druge kemi-
kalije črtice rdeče, madeži pa temnomodri. To do-
kazuje, da je bilo besedilo napisano s črnilom, ki
je v njem tudi bakrovitja žveplenokisla soli. V vseh
tintnih kakor v vili tako tudi v tej hiši, kjer se
diva skupaj, pa ni v črnilu bakrovitja žveplenokisla
soli. Iz tega sklepam, da pismo ni bilo napisano
niti v vili niti tu v tej hiši. Pero je bilo vrženo na
papir samo zato, da bi bil sled speljan na samo-
mor.

— Vi ste prepričani, da je mojega brata nekdo
umoril?

— Brez najmanjšega dvoma, kakor tudi drugi
udeleženci te preiskave. To je povsem točno ugo-
tovljeno.

— Kdo bi ga bil mogel ubiti?

— To je zaenkrat zagonetka, čeprav so vsi moji
detektivi na delu. Sum je padel na Jarigina.

— To je tukajšnji plemič, če se ne motim.

— Da, samo po svojem vedenju ne dela plemi-
škemu stanu časti.

— V zvezi s tem sumom vam lahko doprinesem

dokaz. — je dejal knez in izročil Murzajevu Jari-
ginovo pismo.

— Da, to že nekaj pomeni. Morda se je vaš brat
na Jariginovo prošnjo sestal z njim v vili ob goz-
du. — je odgovoril Murzajev, ko je bil prečital
pismo. — Razen tega imam tudi jaz nekoga na
sumu, čeprav moram priznati, da še nimam za-
dostnih dokazov. Ta osumljenec živi daleč od tod.

— Kdo pa je to?

— Neki Rožnov.

— Kako to? — se je jel zanimati knez. — Kdo
je to?

— Brezpomemben človek. To je učitelj risanja v
istem mestu, kjer so prej prebivali Maharadzevovi.
Ukvarja se tudi z rezbarstvom, da zasluži nekaj
postrani.

— Ali mu ni ime Varlam? — je vprašal Oleg Ki-
rilovič z živim zanimanjem.

— Da, Varlam Nikiforovič. Kaj ga poznate?

— To je moj sošolec z umetnostne akademije.
Oba nista izpolnila nad, kakršne so polagali i
name i nanj. On zaradi siromaštva, jaz pa zaradi
bogstva. Sprejeti je moral mesto učitelja risanja,
kar uničuje vpliva na umetnikov talent. Škodlji-
vo vpliva na razvoj umetniškega talenta tudi to,
če se človek koplje v bogastvo, kakor recimo jaz.
Toda zakaj ste se ga spomnili v zvezi s smrtjo mo-
jega brata?

Murzajev mu je povedal zgodbo prve dekliske
ljubezni Ariadne Georgijevne.

— To po mojem mnenju še ne zadostuje, da bi
mogel pasti sum nanj, — je ugovarjal knez, — če-
prav ste ga točno karakterizirali. To je bil velik ča-

rovnik, zmožen preslepiti vsakogar, toda samo do-
kler ga niste dobro spoznali. Sošolci z akademije
ga niso imeli radi. Bil je človek, dokler je šlo vse po
njegovih volji. Čim ste mu pa jeli nekoliko naspro-
tovati, je takoj pokazal svoj odvratni značaj.

— Zdal bi vas pa rad vprašal, kako je z neko
tajno iz življenja vašega brata.

— S tajno? Zdi se, da v njegovem življenju ni
bilo nobene tajne.

— Kaj pa njegov prvi zakon?

— To je nesmisel! Kakšen zakon? Saj je bil sa-
mec.

— Tu je pismo, najdeno v sobi, kjer je bil vaš
brat umorjen. Njegova vsebina je taka, da potrjuje
domnevo glede samomora.

— To je podla izmišljotina... Gnusna intriga...
Izsiljevanje in povrh še nerodno zasnovano, — je
vzkliknil knez, ko je prečital pismo. — Nič takega
se v življenju mojega brata ni zgodilo in se tudi
ni moglo zgoditi. Znano bi mi bilo to, kajti med na-
ma ni bilo nobene skrivnosti. Sicer vam pa lahko
povem imena dveh tovarišev iz njegovih mladih
let, ki sta z njim stanovala. To pismo ni moglo bi-
ti v nobenem primeru nagib bratovega samomora.

— Zato sta ta kratki predsmrtni listek in pismo
vzbudila moje nezaupanje, — je dejal Murzajev. —
Ni izključeno, da sta bila listek in pismo napisana z
istim namenom, da bi kazali sledovi na samomor.
Ali vidite madeže na pismu? To je posledica pre-
iskave. Moj prijatelj, dober poznavalec dokumen-
tarne eksperte, je presedel vso noč nad gradivom,
ki sva mu ga prinesla s preiskovalnim sodnikom.
Pismo je napisano s črnilom iste sestave kakor
knezov predsmrtni listek.